

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Avram Iancu.

În loc de ori-ce alt indemn din partea noastră, înainte de a trece la publicarea mai departe a listelor venite cu bani dela dăruitori pe seama monumentului lui Iancu, — scoatem azi câte o frântură din acele scrisori, cu care adunătorii au însoțit listele trimise aici.

O facem aceasta pentru-ca să se vadă, cum gândul ridicării monumentului lui Iancu, este împărțit și de cetitorii noștri din toate părțile.

*

Dl Nicolae Ionescu din Brașov, publicat, zicea în scrisoarea cu care a trimis ai d-sale cei 5 fl. între altele următoarele:

... „Un monument lui Iancu! Îndrăzneț, dar' totodată măreț gând!

„A ridica un monument lui Iancu, înseamnă a ridica un monument părinților noștri, eroilor de glorioasă aducere aminte, care cu desprețul îngrozitoarelor suferințe, au ridicat arma pentru a ne eluipa (câștiga) nouă fiilor lor, o soartă mai fericită, — înseamnă a ridica dorințelor celor mai nobile ce le-a putut naște mintea omenească: libertate, egalitate, frățietate!

„Numele lui Iancu înseamnă ridicarea noastră din pulberea desprețului, ruperea lanțurilor sclăvoviei, și deșteptarea la o nouă viață!“ ...

*

Dl Pantelie Bugariu din Tășad în scrisoarea cu care a trimis suma adunată în acea comună, zicea între altele:

... „O nespusă bucurie 'mi-a umplut inima cetind apelul din numărul 11 al „Foi Poporului“, și 'mi-am zis: „Mamă națune, saltă și te veselește văzând fii Tăi din zi în zi propășind în cele folositoare binelui de obște!“ — M'am bucurat văzând că fiii națiunii române, deșd' au întârziat, dar' cu totul nu 'și-au uitat de datorință, ei s'au prins a lăsa urmașilor o pildă vrednică de urmat!..“

*

Dl George Cosma din Roșia-montană, scria între altele:

... „Iancu s'a născut în munți, a luptat în munți, a suferit și a murit în munți: cu dragoste ne grăbim a fi între cei dintâi între cinstitorii lui...“

Eată acum și nouele liste date nouă spre publicare:

Din n-rul trecut: 173 fl. 23 cr. și 94 lei.

Din Recea (lângă Mercurea), comună de abia 70 de familii, au dăruit următorii locuitori (adecă mai toți) următoarele sume:

Ioan Filimon, paroch, 50 cr., Nicolae Filimon 50 cr., N. N. 50 cr., George Blaga 40 cr., Nicolae Marcu 30 cr., Nicolae Rodean 20 cr., George Manițiu 15 cr., Nicolae Timpea 10 cr., Nechit Popa 10 cr., Iosif Filimon 10 cr., Gligor Gisoiu 10 cr., Ioan Popa 10 cr., Pantilimon Blaga 10 cr., Ioan Nicoară 10 cr., Maftieiu Morariu 10 cr., Pantilimon Blaga 10 cr., Stefan Roșca 10 cr., Vasile Oltean 10 cr., Ioan Cutean 10 cr., Pavel Căndea 10 cr., Isidor Căndea 10 cr., Candin Blaga 10 cr., Măria Căndea 10 cr., Partenie Roșca 10 cr., George Căndea 10 cr., George Cunțan 10 cr., Ioan Filimon 10 cr., George Petru 10 cr., Pantilimon Roșca 10 cr., Nicolae Gise 10 cr., George Bădilă 10 cr., Marcu Barb 10 cr., Vasile Gise 10 cr., Zaharie Negrea 10 cr., Andreiu Gise 10 cr., Ilie Oltean 10 cr., Dumitru Gisoiu 10 cr., Pantilimon Popa 10 cr., Ioan Ciungulete 10 cr., Nicolae Manu 10 cr., Ioan Manițiu 10 cr., Vasile Filimon 10 cr., Nicolae Popa 10 cr., Ignat Delorean 10 cr., Vasile Filip 10 cr., Teodor Blaga 10 cr., Trifan Gise 10 cr., Pavel Gisoiu 10 cr., Ioan Bădilă 10 cr., Teofil Barb 8 cr., Vasile Gib 7 cr., Vasile Manu 6 cr., Ioan Ienciu 6 cr., Toma Gise 5 cr., Toma Manițiu 5 cr., Ana Vulcu 5 cr., Nicolae Maier 5 cr., Ioan Suci 5 cr., Filip Stănilă 5 cr., Dumitru Petru 5 cr., Nicolae Gisoiu 5 cr., Iacob Popa 4 cr., Iacob Manițiu 4 cr.

Suma 7 fl. 50 cr.

*

Din Mosna, a adunat dl Teodor Popovici, preot gr.-cat., următoarele sume dela următorii locuitori:

Nicolau Micu 8 cr., Achim Cocos 8 cr., Ioan Muntean 8 cr., Achim Deac 9 cr., Ioan Banea jun. 9 cr., Ioan Povara, cantor, 6 cr., Vasile Povara 8 cr., Ilie Butila 9 cr., Filip Parcu 20 cr., Marintio Povara 4 cr., Achim Muntean 8 cr., Sofia Cristea 8 cr., Nicolae Cristea 10 cr., Nicolae Georgiu 10 cr., Ioan Deac 5 cr., Vasile Boieriu 8 cr., Ioan Leicu 10 cr., Ioan Povara 14 cr., Florica Muntean 8 cr., Ioan Povara Florea 8 cr., Fimia Povara 10 cr., Ioan Radu 8 cr., Ioan Părâu 4 cr., George Cristea 10 cr., Marinția Cristea 8 cr., Ioan Sibian 4 cr., Patrachie Micu 10 cr., Ioan Popa 5 cr., Ioan Bărsan 5 cr., Maria Popa 5 cr., Achim Borzoșian 10 cr., Teodor Deac 5 cr., Nic. Căramidar 10 cr., Vasile Albu 5 cr., Dumitru Deac 5 cr., Vasile Povară 5 cr., Nicolae Bărsan 5 cr., Maria Banea 4 cr., Achim Cocos 10 cr., Ioan Deac 4 cr., Pavel Părâu 10 cr., Ioan Ciora 10 cr., Mich. Nicolae 5 cr., Dionisiu Urdă 10 cr., Nicolae Trifan 4 cr., Ioan Ganea 5 cr., Ioan Urda 10 cr., Nicolae Banea 5 cr., Nicolae Cristea 5 cr., Achim Urda 10 cr., Simion Caramidar 5 cr., George Banea 5 cr., Vasile Rotariu

15 cr., Nicolae Povara 5 cr., Stefan Leicu 5 cr., Ioan Muntean sen. 5 cr., Ioan Albu 5 cr., Nicolae Banea 10 cr., Ioan Popovici 5 cr., Ioan Urda sen. 10 cr., Ioan Cristea 10 cr., Ioan Pimariu 10 cr., Teodor Cristea 10 cr., Nicolae Urda 10 cr., Ioan Băila 6 cr., Nicolae Albu 5 cr., Ioan Cristea 10 cr., Nicolae Povara 10 cr., Ioan Trifon jun. 10 cr., Ioan Trifon sen. 5 cr., Aleman Lenghel 20 cr., Nicolae Deac 10 cr., Ioan Muntean jun. 5 cr., Anica Bărsan 5 cr., Crucian Conca 5 cr., Ioan Tabară 5 cr., Nicolae Deac, cantor 10 cr., Salomia Deac 5 cr., Lazar Moldovan 10 cr., Lazar Fiti 3 cr., Rupa Stoica 5 cr., Avram Parisa 5 cr., Ana Comisa 4 cr., Adam Concă 3 cr., Nic. Zlagneriu 5 cr., Paraschiva Zlagneriu 5 cr., Rusalim Stoica 5 cr., George Giurgiu 5 cr., Avram Tigan 5 cr., Ioan Deac 5 cr., Ioan Moldovan 7 cr., Nicolae Cristea jun. 8 cr.

Suma 6 fl. 80 cr.

*

Din Hunedoara dl Simeon Chirca, a adunat următoarele sume dela următorii domni:

Simeon Chirca 2 fl., Alexandru Dima al Evuții 1 fl., Petru Moisin 1 fl., Alexandru Dima iunior, 1 fl., meserieși, Petru Breznican 1 fl., N. N. 1 fl., George Costa al Catalini 1 fl., George Sioimus sen. 50 cr., Nicolae Barb 50 cr., Niculiția Sioimus 50 cr., Niculaes Vinolia 50 cr., Ioan Vlad 50 cr., Nicolae Boldin 50 cr., George Millos 50 cr., Mihuțiu Toma 50 cr., Ioachim Gostiean 50 c., George Bira 50 cr., Nicolae Timar 50 cr., Ioan Albu 50 cr., Constantin Dima 40 cr., Avram Radoiția 60 cr., Alexandru Dima Circa 20 cr.

Suma 15 fl. 20 cr.

*

D. Aurora Fodor din Lugos a trimis de-adreptul 4 fl.

*

Din București (în România) dnii George Albu și Ioan Oancea, despre care am spus în numărul trecut că au trimis 30 lei pentru fondul lui Iancu, — au adunat acești 30 lei dela următorii dni:

George L. Albu 2 lei, Ioan Oancea 2 lei, George Hașu 1 leu, Pavel Porumb 2 lei, Ioan Ghițescu 1 leu, Vasile Ionescu 1 leu, Ioan Helmu 2 lei, George Ghișca 1 leu, Maria Boeri 1 leu, George D. Albu 2 lei, Michalache Negoescu 1 leu, Michalache Palașan 1 leu, Ioan Stănescu Palașan 2 lei, Traian Cornea 1 leu, Nicolae Boieriu 1 leu, Moise M. Iosif 2 lei, Ana Holun 1 leu, Tanase Bucur 50 bani, George Sărac 1 leu, George Comșa 1 leu, Iacob Comșa 1 leu, Pătru Rederescu 1 leu, Nicolae Dragomiri 1 leu, George Stanciu 50 bani.

De tot 200 fl. 53 cr. și 94 lei.

Tit Leicu Albini,
dătător de seamă.

Comitetul nostru național.

La sfârșitul numărului nostru trecut, sub titlul „*Mai nou*“, am adus pe scurt vestea despre cea mai nouă volnicie, cea mai nouă lovitură păgână a guvernului maghiar, îndreptată contra desvoltării noastre naționale românești.

Din scrisorile de mai jos, va pute vedea fiecare cetitor cu luare aminte, cum guvernul unguresc încă demult pândeste după vieța comitetului nostru național și demult se gândeste, că oare sub ce cuvânt se-i pună lui capăt?

Eată ce scrisoare a sosit la mâna președintelui partidului nostru național încă în Aprilie a acestui an, din porunca guvernului, prin primarul orașului Sibiu:

Nr. Pres. 35 894 M.

Stimatului domn Dr. Ioan Rațiu, avocat și president al comitetului partidului național român.

În loc.

Comitele suprem al comitatului Sibiu, Preastimatul domn Gustav Thalman, m'a cercat să câștig o declarațiune în scris asupra următoarelor întrebări:

Pe ce temei s'a alcătuit partidul național român și comitetul acestuia?

Care sunt statutele fundamentale?

Este întocmirea înștiințată? când și cui?

Când și de cine sunt întărite statutele?

Am onoare deci a Vă recerca cu stimă oficioasă să binevoiti a-mi înainta cu grabire declarațiunea cerută.

Sibiu, 19 Aprilie 1894.

Locțiitor de primar:

Drotleff m. p.

La această cerere a primarului cetății Sibiu, s'a răspuns din partea comitetului partidului național român în următorul chip:

Stimate Domnule Primar!

Cu provocare la on. D-Voastre scrisoare cu data de 19 Apr. Nr. pres. 35 a. c., prin care, din ordinul comitelui suprem al comitatului Sibiu, ne cereți să Vă arătăm pe ce basă s'a constituit partidul național român și comitetul seu; care-i sunt statutele; cui și când s'a înștiințat constituirea și cine a întărit statutele, avem onorul a Vă răspunde următoarele:

În virtutea legii de alegere în vigoare, alegătorii români din toate cercurile electorale, în care locuiesc cetățeni de naționalitatea română, sunt constituiți politicește în partid național românesc. Dreptul alegătorilor de a se constitui în partide este neîndoelnic recunoscut în §. 104 al legii electorale, care anumit recunoaște partidele, și cere numai ca la adunările, ședințele și sărbătorile acestora să poată lua parte și trimișii autorităților administrative (slujbași ai statului).

Partidul național român dela începutul erei constituționale, în special dela 1869 încoace, la sfârșitul fiecărui period electoral, în preajma alegerilor și după trebuință și la alt termin, s'a întrunit în conferență generală publică, la care au participat trimișii aleși ai tuturor cercurilor electorale cu populațiune română. Dela 1887 încoace aceste conferențe s'au ținut regulat în Sibiu și anume șese de toate, în anii 1883, 1884, 1887, 1890, 1892 și 1893. Totdeauna aceste conferențe au fost compuse din câte 2—300 de delegați aleși, au debătut și au adus hotăriri în ședință publică și au fost de față și un re-

presentant al autorității publice, de regulă directorul de poliție, respective căpitanul orășenesc din Sibiu.

Nici când dreptul alegătorilor români de a ține asemenea conferențe nu a fost tăgăduit, ci mai virtos recunoscut, după-cum și era natural, pe basa legii care recunoaște dreptul constituirii alegătorilor în partide.

Recunoscut fiind însă acest drept, dela sine urmează, că partidele au și dreptul de a se constitui alegându-și organele, care să le conducă și să le înfățișeze. Astfel și partidul nostru este constituit în despărțiminte cercuale, pentru fiecare cerc electoral și în despărțiminte, pentru fiecare comitat cu populațiune română. Ear' conferențele generale, pentru conducerea deopotrivă a partidului întreg dela 1887 încoace regulat au ales câte un comitet electoral central, care avea să pună candidaturile de deputați, câtă vreme pasivitatea generală absolută a alegătorilor români n'a fost hotărâtă, ear' de atunci încoace au să pună conclusele conferențelor în lucrare și peste tot să poarte de grije despre ținuta la fel a întregului partid în afacerile electorale.

President al comitetului electoral central al partidului național român a fost ales la 1881 Ilustritatea Sa dl Nicolae Popea, acum episcop gr.-or. al Caransebeșului, la 1884 dl Parteniu Cosma, acum director al băncii „Albina“ în Sibiu, la 1887 regretatul dl Georgiu Barițiu, la 1890 dl Vincențiu Babeș, ear' dela 1892 ocupă subscrișul presidiului numit.

Totdeauna comitetul central și presidenții sei au fost aleși în deplină publicitate, au avut a face în multe rânduri cu purtătorii de slujbe publice, până chiar și cu guvernul, dar' niodată nimenea nu li-a tăgăduit legalitatea viețuirii și lucrării.

Noi știm și știe țeara întreagă, că nu numai Români, ci toți cetățenii patriei se folosesc în cea mai largă măsură de dreptul de a se constitui și organiza în partide politice. Știm d. p. că toate partidele maghiare, afară de despărțimintele lor centrale au în țeara întreagă despărțiminte cu comitete și subcomitete și alte organe lucrătoare. Asemenea și cetățenii nostri de naționalitate săsească știm că sunt asemenea organizați în partid politic cu „Centralausschuss“ și „Bezirksausschuss-uri“ în toate cercurile lor, ceea-ce este dreptul lor netăgăduit.

Același drept, care îl au și alții, fără de a cere mai înainte învoirea guvernului și fără de a avea statute întărite de cineva, l-am folosit și noi Români, partidul național românesc și organul acestuia, comitetul central electoral presidat de acesta.

Așa stând lucrurile, ar fi greu de înțeles ce rost ar pute să aibă recercarea ce On. D-voastră ni-ați făcut din poruncă de sus, dacă din nenorocire, starea politică și ținuta înaltului guvern față cu poporul românesc, nu le-ar lămuri toate și nu ne-ar fi obișnuit să nu ne mai mirăm de nimic.

Din nenorocire, înaltul guvern se vede că și-a pus gând a desface cestiunea naționalităților și mai ales cestiunea românească, cu mijloace violente, cu prigoniri, procese politice, întemnițări, detragerea dreptului de întruire și a libertății cuvântului. Toate acestea însă se par a nu fi de ajuns și astfel se vede că s'a luat hotărârea de a scurta pe Români și în drepturile isvorite din legea electorală, atacând cu puterea, fără motiv și basă legală, întocmirea lor politică, care celorlalți cetățeni mai favoriți de soarte, li-se iartă în cea mai largă măsură.

Au ajuns chiar până la noi vești despre propuneri formale ce s'au făcut guvernului în această privință într'un Memoriu însuflat de sentimente dușmane poporului românesc. Lucrarea, al cărei început pare a fi recercarea Domnieivoastre, este deci o dovadă că acest Memoriu a fost primit și s'a făcut deja primul pas al punerii lui în aplicare.

Drept-aceea noi sântem pregătiți la toate și nimica nu ne mai miră. Binevoească guvernul a merge numai înainte pe calea chinirei; noi rămânem cel puțin cu mângăierea, că cu cât măsurile ce se iau și se vor lua contra noastră vor fi mai aspre, cu atât mai curând se va dovedi absurditatea politice de guvernament față cu naționalitățile și îndeosebi față cu Români, și cu atât mai curând se va înțelege că e totuși lipsă a deslega cestiunea naționalităților în statul nostru, nu cu puterea și cu mijloace siluitoare, ci cu măsurile dreptății, egalității de drept și ale echității.

Sibiu, 23 Aprilie 1894.

Presidentul comitetului central al partidului național român

Dr. Ioan Rațiu m. p.

Ca răspuns apoi la această hotărâtă scrisoare, la 20 Iunie după amezai dl Dr. Ioan Rațiu a primit următoarea hârtie:

Dela fișpanul comitatului Sibiu și comite săsesc.

Nr. 71/894 reser.

Onorabilului presidiu al conducătorilor partidului național român, la mâna domnului Dr. I. Rațiu, avocat

În Loc.

Având în vedere porunca de sub 321 din 16 c. trimisă mie de cătră Excelența Sa dl ministru reg. ung. de interne cu privire la constituirea partidului național român, conform articolului 104 din legea electorală: adunări și partide etc. numai pe durata alegerilor se pot forma, pe când însoțiri formate pentru o lucrare mai largă, nu numai pentru alegeri, ci cu scopuri politice, însoțiri a căror lucrare e neîncetată, nu se pot scoate de sub privegherea autorităților (slujbașilor) care vor întări și cerceta lucrarea însoțirilor.

Viețuirea și lucrarea partidului național român neputând fi deci întemeiată pe legea electorală nu are temei în lege.

Tocmai de aceea Excelența Sa dl ministru reg. ung. de interne a binevoit să înceteze lucrarea mai departe a însoțirii care este sub titlu de „partid național român“. De altfel conducătorii partidului liberi sânt a merge înainte cu lucrarea însoțirii lor, având țință care nu lovește în legi; la acest cas însă scopul și mijloacele care slujesc spre ajungerea scopului sânt a se arăta lămurit și amănunțit, precum și având îndatorirea de a face statute, a căror întărire va fi cerută dela ministerul de interne.

Împărtășind această hotărâre ministerială cu onoratul presidiu pentru a lua spre știre, a o aduce la cunoștința tuturor membrilor conducători ai partidului, totodată însemn că dacă nu veți înceta ori-ce lucrare de acest fel, adecă dacă veți lucra în această direcție, se vor lua în contra-vă cele mai aspre măsuri legale.

Sibiu, 20 Iunie 1894.

Gustav Thalman m. p.,
fișpan.

*

Lucrul e lămurit.

Guvernul voește cu ori-ce preț să pună capăt lucrării mai departe a comitetului nostru național, lucrare atât de binecuvântată și bogată în roade, din

punct de vedere național românesc, lucrare care în vreme scurtă a avântat atât de mult trezirea noastră națională, iubirea noastră de neam, și alipirea noastră către cele ale noastre.

Roadă scumpe aceste neprețuite chiar pentru noi și viitorul neamului nostru, *dar chiar de aceea spin în ochii leșuitorilor după viața noastră românească.*

Se înșeală însă guvernul dacă crede că prin noaua s'a lovitură îndreptată asupra inimii noastre, a lovit cuiul în cap!

Face socoteală scrintită omul ce crede că pe un băiat ce strigă și plânge de foame, îl va face să tacă, punându-i palma în gură, — dar' face o socoteală neasemănat mai scrintită guvernul care crede, că pe un popor *impilat*, setos însă de a merge înainte, de a se înălța, și care strigă cu glas puternic după *libertate și dreptate*, îl va face să tacă luându-i câțiva bărbați fruntași și aruncându-i în temniță, și aplicând față cu ei măsuri de apăsare, căci nu cei 25 de membri ai comitetului numai au jurat să poarte lupta și munca noastră națională, ci poporul român întreg. Ca să înceteze această muncă supărătoare pentru stăpânire, ar trebui să încetez întâiu de a mai viețui pe acest pământ suflet de Român! lucru pe care nici inchipuirea celui mai nebun potrivnic al nostru nu o poate nădăjdui.

„Tribuna“ zice despre acest mai nou pas al guvernului următoarele:

... „Volnica măsură luată de guvern nu poate stîrni între Români decât singurul lucru: *să-i îndârgească încă la luptă, să dovedească cu o zi mai iute, că pot fi loviți, dar' nu striviți, că pot fi siliți să se supună puterii, dar' nu se lapădă de nimic!*

„Singuratici luptători pot fi aruncați în temniță și cei mai străduitori împedecați în munca lor națională.

„De sub sute și mii de cadavre însă, de sub ruine și cenuse, spiritul național, conștiința puterii poporului ese la lumină, și cu glas, pe care nimic nu-l poate înăbuși, *dreptate cere, și puternic are să răsună până-ce dreptate se va face.*

„Prin noua sa volnicie, guvernul ne obligă să-i dovedim aceste a!“

Apoi „Tribuna“ întreabă:

„Crede dl ministru Hieronymi că o organizație (o întocmire) ca a partidului național român, care a pătruns în sângele unui popor, se poate nimici prin porunceli volnice?

„Crede d-sa, că oprind pe dl Dr. I. Rațiu să mai iscălească în public „presid.“, a oprit și pe Români să-l socotească cap al partidului?

„Crede că punând în drumul activității membrilor din comitet o poruncă ministerială, acestia vor înceta de a mai lucra pentru cauza națională?

„Și nu se știau cei dela putere a vorbi încă de „severe măsuri legale“, când însăși porunca cuprinzătoare a acestor cuvinte, e o rușinoasă întortochiare a legii?

„Da, guvernul poate să iee contra conducătorului partidului național măsuri aspre; peste cele legale însă a tras demult cruce.

„Dar' vom însemna și noi pe răbușul nostru, această mai nouă volnicie, prin care stăpânirea a crezut să ne nimicească!

„În faptă însă ni-a arătat o nouă cale, pe care trebuie să deschidem lupta!“

Căsătoria civilă.

Ce s'a întâmplat? Eată ce.

La timpul seu, pre cum se știe dieta ungurească a primit ca planul despre introducerea căsătoriei civile, să fie ridicat la putere de lege.

Dar cum de l-a primit? Așa că ministrii unguri sînt toți niște oameni, care de biserică și de Dumnezeu nici aminte nu-și aduc, și de biserică și de trebuințele ei, socotință nu vreau să țină deloc! Ear' acesti ministri când cu alegerile de deputați pentru dietă, și-au scos cu bani la alegeri atâția deputați de ai lor, cât să aibă numărul mai mare în dietă. Acesti deputați scoși la alegeri pe banii guvernului, au luat îndatorirea de a fi, și sînt slujii plecate stăpânilor lor, votând totdeauna cu ei, dar' așa de plecate, că de li-ar zice ministrii că se aducă o lege prin care să șteargă slobozenia de a mai crede în D-zeu, că D-zeu nu mai este, — aceia ar vota-o și ar primi-o!

Acesti ministri necredincioși, cu slugarnicii lor deputați, au primit planul de lege despre căsătoria civilă obligătoare, *adecă îndatoritoare pentru toți, cu nesocotirea rînduclilor bisericii și a cununiei bisericesti!*

Un plan de lege primit însă de dietă trebuie să mai fie cernut prin două site: să treacă prin casa „magnaților“ și apoi să fie întărit și de Maiestatea Sa, și numai atunci are putere de lege.

Casa „magnaților“ însă, din care fac parte tot bărbați mai înaintați în vîrstă, cu judecată mai cumpetată, cum am zice *betrânii țerii*, și toți Vlădicii și Metropoliții țerii — a respins întâia-oară acest stricăcios plan de lege.

Guvernul după această respingere, pentru el rușinoasă, s'a mulțumit de conducerea mai departe a țerii, însă în inimă cu părerea de rău după grasele slujbe de ministri, și cu gândul ca să facă toate pedecile pe care numai le va pute, ca alt rînd de ministri să nu poată ajunge la cărmă, ca așa de nevoie să fie eară el chemat la ea.

S'a înțeles cu toți deputații sei din dietă, că să țină laolaltă și pe alți ministri noi *să nu spriginească*. Măimuțele lui așa au făcut. Nu s'a putut face minister nou, că cei mai mulți deputați ar fi fost în contra lui, și în întâia zi de domnire ar fi căzut.

Maiestatea Sa văzînd încăpăținarea și răutatea acestor oameni, i-a încredințat ear' pe ei cu conducerea. Firește asta s'a socotit ca o biruință a lor. Ajunși ear' la putere ca biruitori, s'au pus pe lucru, să slăbească numărul acelor din casa „magnaților“, care au respins odată planul despre căsătoria civilă. Și au făgăduit, și s'au lingușit și ce n'au făcut, până au simțit că de ar mai proba odată să treacă cu el prin această casă — ar isbuti!

Au probat și au isbutit.

Patru voturi au avut mai mult numai. — Acum planul e primit în toată forma și are să fie sfințit numai de Maiestatea Sa prin subscriere, — ceea-ce încă are să se întempele.

Peste un an apoi dela subscrierea și din partea Maiestății Sale, va fi lege și vor trebui să se cunune flăcăii la jupânul notar de ungur ori Jidov!

Pe noi asta să nu ne desnădăjduască.

Rău adevărat că va urma pentru biserică. În popoarele țerii va slăbi credința, se vor scăpăta moravurile bune dar' avem și noi minte și vom ști și noi afla vre-o cale, vre-un chip oare-care, pentru împedecarea lățirii prea tare și prea repede a răului, la poporul nostru românesc.

Afară de aceea poporul românesc îl știm și îl cunoaștem de mult mai bun, mai cuminte și mai păstrător al bunelor sale moravuri și credințe herezite din moși-strămoși, decât ca să ne temem că va luneca și el pe povîrnișul necredinței și al ticăloșiei ce o va trage după sine căsătoria civilă.

Părintele Domide — arestat.

În numărul trecut, vorbind despre arestarea dlui preot *Gerasim Domide*, am zis, după câte le aflasem pe atunci, că a fost arestat pentru-că nu i-a înștiințat plecarea la Blaj, judeului din Cluj, *Bodor Lászlo*.

Știrile de atunci incoace, lămuresc mai bine cum această arestare nu a fost și nu e nici ea decât o scărboasă volnicie.

Eată cum stă treaba.

Pe când dl *Domide* a plecat de acasă la Blaj, ca să fie față la examenele fetiței sale, și să o aducă acasă, — *la d-sa nu ajunsese porunca ministrului, că fiecare osândit să se poată muta din loc în loc numai cu știrea judeului Bodor din Cluj. D-sa n'avea încă știre despre asta!*

Cu toate acestea d-sa și-a înștiințat plecarea dela Rodna spre Blaj judeului din Rodna-veche, precum și șspanului comitatului Bistrița-Năsăud!

Așadară, tocmai pentru-ca ferit să fie de ori-ce neplăceri, d-sa a făcut mai mult chiar decât era dator, înștiințându-și plecarea la doi slujbași de-ai statului.

Și când colo, în Blaj, a fost smuls din brațele iubitei sale fiice orfane de mamă, ear' acum orfane și de tată, dus între baionete la Cluj și pus în arest.

În Cluj avocatul *Dr. Aurel Isac*, a făcut recurs numai decât la tribunalul din Cluj. Tribunalul declară, că judele instructor n'a avut drept să rînduească arestarea părintelui *Domide!* Cu toate acestea n'a venit în apărarea omului vătămă în libertatea sa personală, nici măcar un cuvînt de dojană n'a avut în contra directorului, care astfel a călcat dreptul cel mai sfînt al cetățeanului. Nu, ci trecînd peste călcarea de lege, pe părintele *Domide* l-a lăsat și mai departe în închisoare, ca din a sa poruncă.

Domide a apelat în contra sentenței tribunalului la Tabla regească. La Tabla s'a născut întrebare despre aceea, că oare chemată este ea a se amesteca în această treabă, care fiind

treabă de presă nu se ține nici de tribunal nici de Curte, ca loc de apelațiune.

Tabla a hotărât că se trimită Curiei din Budapesta să aducă hotărâre. Bag'seama fi e scârbă și Tablei regești însași a mai consfințit prin hotărâri de-ale sale atâtea spurcate prigoniri.

Lucru e vădit: Părintele Domide pe nedrept a fost arestat, o spune însuși tribunalul din Cluj, dar' prins odată, același drăguț de tribunal îl lasă prins până mai departe!

Cine ațîță locuitorii acestei țeri? cine pune în ferbere sângele în vinele Românilor? Ei spuneți voi, domnilor dela cârmă: Fruntașii noștri pe care voi fi numiți „ațîțători” ori voi prin slujbașii vostri fără cap și fără D-zeu?

Strigător la cer!

Pe toată ziua ne sosesc din toate părțile locuite de Români ai țerii, noue și noue vești despre nelegiuire ce le servesc slujbașii maghiari însoțiți de gendarmi, față cu Românii. În numărul trecut sub titlul „Pecătoșii sânt fricoși”, am făcut un pomelnic cuprinzător de astfel de nelegiuiri. Acum cu inima plină de înscărbire și durere, aducem la cunoștință cetitorilor o altă întâmplare, care apoi întrece ori-ce așteptare, trece ori-ce margine.

Preotului Gregoriu Popescu din Suciul-de-jos, 'i-s'a întâmplat o chinuire scârboasă, pe care mai bine ni-le lămuresc următoarele șire ce le scoatem din arătarea ce însuși d-sa a făcut-o la tribunal asupra schingiuitorilor. Eată cum d-sa se plânge judecătoriei.

„În 20 Iunie a. c. la oarele 2 p. m. s'a înfățișat în locuința mea din comuna Suciul-de-jos (comitatul Solnoc-Dobâca, cercul pretorial Lăpușul-unguresc) sergentul de gendarmi Ianka Csiki Antal, cu alți trei tovarăși, declarând că au venit să-mi facă cercetare domiciliară, ca unuia care am cutezat să merg la Cluj când s'a ținut pertractarea în procesul Memorandului.

„Eu 'l-am provocat pe sergent să-mi dovedească, că din a cui poruncă a venit la mine și să-mi arete porunca în scris primită dela autoritatea superioară. Sergentul la acestea 'mi-a răspuns, că porunca o a lăsat acasă. Unul dintre tovarășii sei însă ținând pușca în mână și arătând spre ea, 'mi-a zis în ton aspru și dur: »aici e porunca!»

„După acestea toți patru s'au apucat de scrisorile mele și de bibliotecă, aruncându-le toate una peste alta și trântindu-le pe jos, ear' după-ce 'i-am rugat, că „dacă caută printre hârtiile mele, să le lase cel puțin în ordine și să nu le arunce pe jos”, sergentul numit s'a repezit la mine, m'a prins de barbă smulgându-o, m'a trântit pe un divan și între ocările și injurăturile cele mai murdare 'mi-a zis: »demult am tot dorit să-mi cadă în mâni un popă valah, dar' acum îl am . . . eu! tșu. Cu acestea sbierând cătră tovarășii sei »aduceți lanțul», unul dintre ei a scos din traistă cătușile și m'au ferecat în mod brutal.

„Astfel au început după aceea toți patru a căuta printre cărți, pe care nu numai că le-au aruncat în dreapta și în stânga, dar' mi-au deschis chiar și epistolele private și ațintindu-mi baionetele spre piept, m'au chinuit în modul cel mai brutal, întrebându-mă între injurături, că de unde am bani, ca să abonez »Foia

Poporului», și dacă e adevărat, că abonez foia aceasta pe spesele mele și pe seama mai multor țerani din comună.

„Acestea s'au petrecut în odaia din mijloc a casei mele fiind de față dela început George Nechita, Maria Bányai, Sofron Giurgiu al lui Demian și în fața lui Ioan Filip al Frăsini, primarul comunei, care venise și el.

„Însemn aici, că întrebând eu pe primarul comunei, dacă purtarea aceasta ne mai auzită de brutală cu știrea lui 'mi-se face, acesta a răspuns, că gendarmii până acum încă nu s'au înfățișat nici la dînsul, nici la primăria comunală.

„După-ce gendarmii au văzut, că în odaia din mijloc nu află nici o hârtie compromițătoare pentru mine, lăsând cărțile și scrisorile respirate pe jos, au trecut în odaia de alături, în cancelaria mea parochială. Aici au răscolit printre matriculele bisericii și hârtiile oficioase și aflând o cuvertă cu care primisem eu odată nește bani dela episcopia din Gherla, au luat-o cu ei între injurăturile și ocările cele mai murdare și mai păgâne.

„De aici au trecut în bucătărie scormonind și acolo în toate, dar' neaffând nimic au intrat în odaia din nainte. Aici au smuls din albumul, ce era pe o masă, fotografiile dlor Dr. Rașin, Dr. Lucaci și Berinde, și afară de acestea mai multe hârtii și epistole, pe care nici nu au voit să 'mi-le arete!

„Însemn încă că în vremea cercetării ce a durat mai bine de două oare, eu tot în lanțuri am fost ținut. De atâtea chinuri și torturi suferite în vremea aceasta făcându-mi-se sete, 'l-am rugat pe primarul comunal să-mi dea un pahar de apă, dar' gendarmii și aceasta 'mi-au tăgăduit-o, sbierând între injurăturile cele mai obraznice și mai josnice: »las să peară hoțul de popă» (hadd dögljön meg a tolvaj popa).

„Sfîrșind cercetarea m'au provocat, legat astfel cum eram, să „plec înainte”, ear' întrebându-'i că unde, 'mi-au comandat injurându-mă, că „numai înainte”. —

Și așa mai departe se plânge dl preot că nu 'l-au lăsat nici măcar să-și închidă ușile casei, că plecând cu dînsul spre Suciul-de-sus, unde e căsarma gendarmilor, 'l-au luat între ei și legat în fere, cum era 'l-au tîrît pe jos de-alungul satului până la casa primarului comunal, unde erau de față vre-o 15 oameni din comună. Acolo 'și-au pus înșiși sigilul pe cartea de serviciu, și au plecat spre Suciul-de-sus. 'I-a rugat să-'l lase în căruță, n'au voit, ci au poruncit să prindă caii și să meargă căruța goală, ear' preotul în fere tîrît pe jos după ea.

Pe drum 'l-au scuipat chiar în față!

În Suciul-de-jos ajungând gendarmii s'au pus la cină, ear' pe preot 'l-au pus așezat după ușa tinzii pe un scăunelciu, punându-'i înainte un ciubăr cu lături și adresându-'i din odaia de alături fel și fel de batjocuri.

Auzind de această mișelie a venit preotul gr.-or. din Suciul-de-sus, și a amenințat pe gendarmi, pentru ce fac, — și ei, sătui acum de batjocură, 'l-au slobozit de loc pe chinutul preot, fără a mai merge cu el la vro judecătorie ori primărie măcar. Semn c'au voit curat să-'l chinue și batjocurească!

Asupra acestei întâmplări scârboase s'a făcut de loc în același timp arătare și la fișpanul, ear' o deputațiune de 3 inși: dl preot Popescu însuși, dl avocat Dr. Fărcaș și dl proprietar Dionisiu Vajda, — au fost la dl Hieronymi, mi-

nistrul treburilor din lăuntru ale țerii, și s'au plâns asupra spurcatei nelegiuiri.

Ministrul a răspuns că va face cercetare aspră. Vom vedea la ce capăt va eși.

Asupra acestei întâmplări „Tribuna” scriind un articol îl încheie cu cuvintele:

„Inchipuirea în vechime a plăsmuit pe zeifa dreptății legată la ochi, în mână cu o cumpănă și cu o spadă în altă mână. Dacă ochii i-s'ar fi descoperit la priveliștea barbariilor, cărora a fost supus Popescu, ea, stana de peatră, s'ar fi trezit să-'i pună în mână lui spada ce ține în mână sa!

„Nu-i bine ca oamenii să fie împinși la starea în care se alerge la propria judecată!

„Noi cerem ca ministrul să împedecă ajungerea la acest chip; să nu dea pradă poporul unei primejdii pe care noi nu o voim: primejdiei ca pandurilor, care „în pușcă au poruncă”, să le zică: „Și eu o am în pușcă!”.

Noi în adevăr ne mirăm că poporul din Suciul-de-jos a mai putut suferi, ca așa batjocură să se facă cu preotul lor, fără a-'i sfășia pe loc pe ferele sêlbatice de gendarmi!

Domnișoarele române în proces!

Sa spus în mai multe rînduri, dar' nu voia să o creadă nimenea, că domnișoarele române care au eșit cu cocarde tricolore întru întîmpinarea osândiților noștri la întoarcerea dela Cluj, vor fi date în judecată.

Acum vine știrea din izvor vrednic de credință, că în adevăr la judecătoria din Sibiu s'a făcut arătare contra d-șoarelor române, care — după a „patrioților” părere — s'au făcut vinovate de crima „tradării de patrie și ațîțare contra naționalității...”

În curînd deci domnișoarele vor avea onoarea să fie supuse unei cercetări de o să se mire lumea! Atîta cutezanță scârboasă și revoltătoare, într'adevăr numai dela un guvern unguresc și slujbași ungurești se poate aștepta!

Pentru învățătorii noștri.

Postul ministru al învățămîntului țerii, Albin Csáky, în cele din urmă zile ale șederii sale în scaunul ministerial, (să știe că la venirea de nou la putere a guvernului căzut, a fost înlăturat și înlocuit prin Eötvös Lorand) — s'a îngrijit ca aducerea aminte a lui în inimile Românilor să o facă cât numai să poate de „dulce”, de „plăcută”.

Eată care a fost cea din urmă porucă muscălească a ministrului beat de ură față cu noi:

A poruncit, ca în ținuturile nemaghiare să se facă preste vară școli de învățat limba ungurească. În aceste școli să fie aduși cu

sila toți învățătorii nemaghiari, care nu știu deloc sau numai puțin ungurește.

Se vor ține aceste școli în Seps-St.-György, Székely-Kerestur, Deva, Sighetul-Marmației, Șorospatak, Loșoncz, Telegyhaza, Hodmezővásárhely și Csurgo, — adică în orașe ungurești, unde — zice porunca, — se nu li-se dee învățătorilor nemaghiari privilegiu de a auzi și de a pute vorbi altă limbă afară de cea ungurească.

Eată din vorbă în vorbă, cum sună o parte a „patrioticeii“ porunci: „La găzduirea lor trebuie purtată cea mai mare grijă, ca învățătorii ce sânt ascultători la curs, în oricare parte a zilei să poată fi siliți a se deprinde în limba maghiară, și că între sine în decursul celor șese săptămâni să se folosească numai și numai de limba ungurească“.

Ei vor căpeta cuartir grătit și câte 70 cr. pe zi pentru traiu. Vor fi supraveghiați și instruați de profesori unguri.

Care va să zică: silă și ear silă!

Fostul ministru Csáky și-a arătat și la cea din urmă a sa suflare de ministru, „dragostea“ lui față cu noi nemaghiarii.

Credința noastră tare însă e, că tot ce e silă, e o străduință ne bună, care poate să scoată la ori-ce capăt, numai la acela pe care siluitorii îl doresc, — nu!

Învățătorii noștri pot fi siliți să învețe foarte bine ungurește; pot fi siliți să vorbească numai ungurește; — dar' siliți nu vor pute fi, precum stăpânirea maghiară ar dori, să și scoată inima lor românească din piept și să înlocuească cu una cu pîneni, — ear' toate celelalte ajunse, și neajunsă aceasta, nu plătesc nimic! —

La judecata Europei!

Pentru a se arăta în chip invederat întregii lumi culte chipul cum s'a făcut cercetarea și judecata în procesul „Memorandului“, mai mulți bărbați aleși din România iubitori și spriginitori ai cauzei noastre, vor scoate într'o mare carte toate desbaterile și amănuntele asupra procesului „Memorandului“.

Cartea va eși de sub tipar în mai multe limbi europene. Apelația de nimicire înaintată de acușați la Curie, se va da în toată întinderea ei.

„I-se va alătura — și aceasta este lucrul cel mai însemnat — părerile ce se vor cere celor mai aleși învățați cunoscători de legi și drept, din Europa, cărora încă în zilele acestea li-se vor înainta toate amănuntele vestitului proces desbătut la Cluj, spre a le ceti, a le studia și a-și da părerea asupra lor, că adică pe a cui parte a fost și e adevărul? Cine e jertfa urei de neam, și cine e schingiunitorul semenului seu?“

Sântem dinainte incredințați, că cumpăna noastră va fi cea mai grea, spre noi se va pleca părerea de bine a acelor învățați, și se va arăta lumii întregi, că noi aici sântem un popor de martiri, pentru-că cutezăm să cerem ce e al nostru după lege și după Dumnezeu!

Deputatului Imbriani

„I-s'a mai trimis o scrisoare caldă de mulțumire pentru luarea în apărare a suferințelor noastre în dieta Italiei, — de următorii domni și doamne din Căpușul-de-Câmpie (pe Câmpia-Transilvaniei):

Maria Marin, Ana Socan, Elena Suci, Amalia Crișan, Lucreția Catona, Lucreția Boer, Victoria Suci, Vasiliu Suci, președ. club. cerc., Romul Orbean, secret. clubului, Corneliu Catona, proprietar, Vasiliu Turcu, propriet., Vasiliu Vlasse, preot român, Alexandru Rusu, Ioan Crișan, comerciant, Alexandru Marcariu, inv., Ioan Boer, preot, Maxim Vlassu, Emil Kormoș Sandrescu.

Din Zlatna s'a trimis dlui deputat Imbriani deasemenea o scrisoare de mulțumire de cătră dnii:

George Dămian, Nicolae Motora, Iosif Magda, Nicolae Cristea, Nicolae Todorescu, Petru Paul, Victor Vodă, Teodor Dușe, Axente V. Trif, Teodor Crainic, Ilie Cocioba, V. Traian Motora, George C. Corpade, Dionisie Oprișă, Aron Oprișă, Ioan Meteșan, Ioan Paul.

Din Rediu încă au trimis domnului Imbriani o scrisoare de felicitare, Români de acolo, anume:

Ioan Orosfaian, învățător, Vasile Seiche, Petru Dragoste, Alexiu Mocan, Ioan Domniț.

SCRISORI.

Lumină și umbră.

Tractul-Cincului, 28 Aprilie 1894.

Onorate dle Redactor.

Parola zilei de astăzi e cultivarea poporului nostru românesc, și numai acela e conducător vrednic de chemarea sa, care străduiește întru întruparea acestei ținte, lucru care mai ales preoților li-se cuvine a-l face, dară durere, că în unele locuri e chiar dimpotrivă. Așa spre pildă în tractul Cohalmului poporul român s'a pornit să arete și el ce poate și ce știe, în care scop au început cu mare insuflețire dare de petreceri, de teatre.

Așa în Cația Merchiașa la îndemnul preoților și al învățătorilor. Tinerimea română din Homorod vrând să nu rămână înapoi, a plănit și pregătit și ea o asemenea „producțiune“, ceea-ce s'a și făcut, deși, cu părere de rău o spunem, preotul de acolo nu a fost la înălțimea chemării sale față cu pornirea tinerimii, căci d-sa nu o sprigină, crezându-o de un lucru mic, ei mai mult voia a-i face greutate. Chemarea acestei „producțiuni teatrale“ din Homorod a fost: ca din venitul ei să se înființeze o bibliotecă populară și să se prenumere „Foaia Poporului“, ceea-ce din micul venit al producțiunii s'a și făcut, căci biblioteca s'a înființat, „Foaia“ s'a prenumerat, la nisuița vrednicului domn Dr. Elefterescu, profesor din București, care aflându-se între noi, a condus până la cele din urmă producțiunea“.

După aceste vești frumoase, scriitorul șirurilor de mai sus, măchnit strigă: „Însă plata lumii e nemulțumirea!“ . . . Și ne povestește, că în ziua următoare, Duminecă după petrecere, s'au întemplat și niște lucruri rușinoase pentru Homorodeni. Anume ginerele preotului Avram Șionca, din ceva ură și dușmănie față cu dl prof. Dr. Elefterescu, a asmuțat pe oameni în contra lui, zicând că a

venit dela București aici ca să-și facă bani, și și petrecerea a fost dată ca să-și facă bani de drum înapoi la București, — și alte clevetiri. Un anumit Gojman Ioan Popescu, credincios al zisului Șionca, a și adunat pe mai mulți oameni la birt să bea pe socoteala venitului petrecerii, că n'o să dee banii la acel străin, — și așa s'a făcut multă zarvă și neînțelegere între oameni, ear' dl Dr. Elefterescu a trebuit să se depărteze foarte măchnit pentru uneltirile dușmanilor sei personali.

Un călător.

Din parte-ne nu putem din deajuns osândi astfel de purtare! Când e vorbă de un lucru bun, ca înființarea unei biblioteci pentru adăparea sufletului, a duhului, e un păcătos tot cel-ce se împotrivesc, și nu-și poate uita pe o clipă dușmăniile sale personale. Fapta bună se o spriginim toți și din toate puterile, fie ea apoi pusă la cale de ori-și-care dușman al meu, ori al tău, ori al celui de al treilea. Așa fac oamenii cumiți. Și numai niște oameni foarte stricați pot cerca să pună pedeci „dușmanului“ lor personal, când ved că acela vrea să pună la cale un lucru bun pentru obștea întreagă. E rușinos așa ceva. Și nouă ni-ar părea foarte bine să nu mai auzim de astfel de lucruri urite, de nicăiri între Români!

Examene.

Bocșa-română, Maiu 1894.

Onorată Redacțiune!

Examenele din comuna noastră Bocșa-română s'au ținut în 19/31 Maiu a. c. și anume: înainte de ameazi cu pruncii cei mari, sub conducerea dlui învățător Dimitrie Pruneș; ear' după ameazi cu școlarii cei mici din clase inferioare, sub conducerea dlui învățător Damaschin Gruescu. La aceste examene a fost de față public numeros. Sfirșitul acestora ca totdeauna, deși a fost oprită școala în iarna trecută de două luni, și de astă-dată a fost pe deplin mulțumitor. Aste domni învățători în această mângăiere sufletească și primească încredințarea, că ostenele lor vor afla din partea fiecărui bărbat doritor de înaintare, vrednica prețuire și mulțumită. Am simțit însă părere de rău că între cei de față la examene celor mai mari nu am văzut pe cei doi preoți mai bătrâni, Ioan Popovici senior și Alexie Popescu, precum nici pe dl jude comunal, care încă a fost invitat; ear' la examenele băieților celor mai mici nu a luat parte dl preot Alexie Popescu, și dela primărie abia un jurat a venit.

Prigoniri turbate.

Deva, Iunie 1894.

Onorată Redacțiune!

Vedem că din părțile Devei și ale Dobrei nu s'a scris chiar nimic despre cum ne merge nouă Românilor din aceste părți în vremele din urmă. Învățații noștri par'că nu vreau să scrie.

Așa că nu ne rămâne alta decât să luăm noi meserie și economii peana în mână și să descriem stările de aici așa precum noi știm, ca oameni cu puțină învățătură.

Cam cu năcaz, dar' tot o spunem, că dintre Români din Deva înainte de procesul

Memorandului, mulți nu prea voiau să știe că sînt Români, se cam rușinau cînd le zicea cineva că sînt Români, învîțau cu cea mai mare rîvnă ungurește, ca, vezi Doamne, să se arete că și ei sînt „domni“, sînt Unguri!

Acum însă după procesul Memorandului, lucrurile spre marea noastră bucurie s'au schimbat. Români încep a se mîndri cu numele de Român, și vorbesc numai românește chiar și acolo, unde cer asupritorii noștri ca să sune numai limba lor.

Îndată-ce însă s'au schimbat astfel lucrurile, au început și prigonitorii în contra noastră, și precum știm din istorie și din viața de toate zilele, răul vine totdeauna dintre noi.

Eată ce s'a întemplat în zilele trecute, anume în 30 Maiu aici în Deva. *Nicolae Benea*, servitor la tribunal, în ziua numită a fost chemat de procurorul și de judele de investigațiune, ca cu ei împreună să meargă acasă și să-i dea „Memorandul“ și alte „hârtii“ ce le-au primit „dela Sibiiu“ și le are.

Întrînd în locuința lui, au răsturnat toate prin casă, dară n'au aflat nimic, afară de „Foaia Poporului“ și niște scrisori bisericești. El a rugat pe acești domni să-i spună că dela cine ar fi auzit că la el s'ar afla astfel de hârtii primejdioase. Domnii acestia i-au arătat că-i pîrît de un om, care poartă nume românesc, anume de *Ciorogar Nistor*, la ministru.

Sfîrșitul cercetării e, că l-au scos din serviciu. Ce va mai urma, nu știm.

Cu aceasta s'a început goana în toată forma. Gendarmii n'au somn toată noaptea, umblă pe strade, pe la porțile celor-ce au fost la Cluj, ca nu cumva în casele lor să se țină adunări. Nu este iertat să umble doi-trei laolaltă pe stradă, și câte și mai câte!

Așa cred slujbașii maghiari că ne vor îmbuna și vor face să ne plecăm înaintea cumințiilor lor.

Un măiestru călțunar.

O rugare ferbinte.

Comuna bisericească gr.-cat. *Noul-săsesc* (lîngă Sibiiu) de multă vreme este în mare strîmtorare din pricină, că biserica veche pe care o avea, este căzută în ruină, ear' puterile materiale ale credincioșilor nu le iartă să-și poată zidi o nouă biserică cinstită, potrivit cu vremile înaintate pe care le trăim.

De aceea încă în anul trecut s'a făcut prin foi apel, rugare către binevoitorii cetitori să se milostivească a dărui care cât îl trage inima întru ajutorarea numitei comune bisericești la ridicarea noiei sale biserici. Foarte puțini însă au răspuns rugării. Aproape nimenea!

De aceea, prin acestea se reînțește aceeași rugare, și redacțiunea „*Foii Poporului*“ îndeamnă și ea pe cinstiții cetitori cu dare de mîna a veni în ajutorul lipsitei comune, și a dărui după putință ajutoare pentru ridicarea locașului lui Dumnezeu în zisa parohie. Banii pot fi trimiși și la administrația „*Foii Poporului*“, care la rîndul seu îi va transmite comitetului parochial din *Noul-săsesc*.

*

În același scop face apel la bunăvoința creștinilor și comitetul parochial gr.-ort. al comunei bisericești din *Maerele Timișoarei*, care dorește a edifica o

nouă biserică, dar' parohia e lipsită de mijloacele de ajuns pentru a zidi un locaș d-zeesc, potrivit timpului și locului.

Evlavioșii dăruiitori să binevoască a trimite ajutoarele la adresa comitetului parohiei gr.-ort. din *Maerele Timișoarei*.

Abonaților noștri.

Mai nu este zi lăsată de Dumnezeu, în care să nu sosească mereu și mereu scrisori dela abonați de-ai noștri, în care ni-se plîng că n'au primit unul sau mai mulți numeri din „*Foia Poporului*“, ori nici-decât.

Unii ne amenință chiar a ne părăsi cu abonamentul, a nu mai îndemna pentru răspîndirea foii, și alte năcazuri.

Acestor plîngeri le dăm aci răspunsul:

Să nu creadă iubiiții noștri sprigîntori și abonați, că vina pentru această nerîndueală ar fi căzînd toată numai și numai asupra noastră!

Spre dovedirea acestei vorbe, facem azi cunoscută, una din zecile și sutele de întemplări de acest fel.

„*Foia Poporului*“ între alții o ține și judele comunal din *Sălciua-de-jos*, dl *Ioan Gligan*. Dînsul ni-a trimis înainte cu trei luni prețul de abonament pe jumătate de an. De aici a început a i-se trimite numai decît foaia. În săptămîna trecută însă administrația noastră primește dela d-sa o cartă postală, în care se plînge că n'a mai primit acum în urmă mai mulți numeri din foaie, și cere să i-se trimită. Pornindu-se cercetarea lucrului s'a aflat că: *De loc ce administrația a primit abonamentul, a trimis abonatului deodată toți numerii apăruiți în acest an până atunci, ear' de atunci încoace în fiecare săptămîna număr de număr!* *Numerii din urmă însă, au venit înapoi dela oficiul postal din Sălciua cu însemnarea pe ei: „Napoi la Sibiiu!“ ca-și-cînd abonatul n'ar fi voină să-i primească!*

Eată dară cu câtă credință servește posta ungurească cetățenilor români!

Dar' acesta nu e singurul cas!

Zeci de numeri ne sosesc în acest chip înapoi în fiecare săptămîna, cu însemnarea pe ei: „*Nu o primește!*“ (adecă abonatul), „*Necunoscut!*“ (în locul adresat) „*Sa mutat!*“ pe altele numai: „*Napoi!*“ și așa mai departe.

Abonații apoi dau năvală peste noi cu scrisori peste scrisori, că nu-i slugim cum se cade, că nu primesc foaia, că administrația ori redacția e de vină, etc.

Rugăm pe domnii abonați să se uite nițel după treaba asta, și noi îi vom înștiința a căror numeri posta i-a respins, și să facă cu toții arătare asupra acelor poștași, la direcțiunea postelor în Cluj (pentru Ardeal) ori la Pesta și Arad.

Plîngerile să le scrie și numai românește, că acolo de bună-seamă se primesc, și capătă răspuns pe ele!

Astfel se poate vedea, că nu totdeauna noi sîntem vina, că abonații nu primesc foaia; putem, ce-i drept, și noi greși, căci doar' numai oameni sîntem, dar' mai totdeauna vina o poartă oficialii de postă reütăcioși și pécatoși.

Pare însă că între toți pécatoșii locul de onoare, cel dintăiu, îl ocupă cel din *Sălciua*, în care știm că notar e coconul *Páská Simon*, lăpédătura, bubă căzută de pe trupul neamului nostru, cel care s'a făcut membru la *Kulturregylet-ul* unguresc din Cluj, și pe cât am înțeles tot „*Márhia Sa*“ e și poștaș!

Un omor groaznic!

În Țeara-Franțuzească s'a sêvirșit o înspăimîntătoare crimă!

Președintele republicei (cel mai mare bărbat al țerii, ca la noi Împăratul) Dumineca trecută s'a dus din Paris la orașul Lion, în care el s'a născut, ca să-l vadă și să petreacă câteva zile între iubiiții sei și între cetățenii ce atât de mult îl iubiau. A fost primit cu mare dragoste și pompă. S'a dat un mare prînz în cinstea lui, la care au luat parte peste o mie de persoane. Seara pe la 9 ciasuri a plecat la teatru. În mijlocul orașului i-a eșit în drum un tîner cu o rugare în scris, și i-a întins-o. El cu bunătate a primit-o. În timpul acesta tînerul a împlîntat un cuțit în pieptul lui și l-a lovit de moarte! În vreme de un cias a murit! Toată lumea e în febre, și îngrozită!

În numărul viitor aducem amănunte.

CRONICĂ.

Îndreptare. Pe pag. 1 a nrului de față, la sfîrșit, e a se ceti: **De tot 206 fl. 73 cr., în loc de 200 fl. 53 cr.**

Drumul Clujului. În săptămîna asta, Marți încă era să aibă „*Tribuna*“ o pertractare la Cluj, pentru o adresă de alipire. Din pricina vestitului *Lehman* însă, care tîlmăcind prea mult și prea „bine“ în procesul Memorandului, i-s'a umflat grunazii, a trebuit să mai amîne pertractarea până doară a da Dumnezeu să se tîmăduească. Se vede însă că nu i-a fost tare rău, că Marți ce vine, 3 Iulie, se va ține amînata pertractare. Vor fi pe banca acușătorilor, afară de dnii Balteș și Necșa, dl protopop *D. Curtean* din Sécădate și soții.

„*Săteanul*“ va fi numele unei foi ce va apare din 1 Septembrie a. c. odată pe lună în broșuri de 4—5 coale și va cuprinde literatură populară în prosă și în poezie. Scopul acestei foi va fi de a aduna, după putință, tot materialul literaturii noastre populare, atît cel neapărut încă cît și cel-ce se află împrăștiat prin călindarele și foile apărute până azi. Noua revistă va fi redactată de dl *Ioan Pop Reteganul*.

Ape mari. În cele din urmă două săptămîni trecute, în urma marilor ploii de țeară, apele au eșit foarte mari pretutindenea. Și în Ardeal dar' mai ales în Țeara-Ungurească. Știrile ce au sosit de prin părțile inundate sînt înspăimîntătoare. Apa a înecat o mulțime de oameni și vite, a surpat case, a rupt poduri și a distrus sēmănturile pe întinderi mari, pricinuind pagube enorme. Prin cele mai multe locuri bieții locuitori au ajuns să n'aibă nici ce mîncea. Cu deosebire în valea rîului Váh tabloul pustiirilor e îngrozitor. Toate ținuturile de amêndouă laturile rîului sînt înecate. La *Negyed* și *Farkasd* mai mulți oameni și peste patru sute de vite au căzut jertfe potopului. După știrile sosite la ministerul de agricultură în *Podbjel* (ctul Arva) sēmănturile sînt cu totul nimicite. Paguba se urcă la 400.000 fl. În cercul *Liptó-Snt-Micléusului* paguba se urcă la 300.000 fl. În cercul *Cserne* (ctul Trencin) nu a rămas nici un petec de pămînt nepustiit. Paguba se evaluează la un milion fl. Dunărea și Tisa, au făcut și mai mari pagube. Era pe-aci pe-aci să adune pe toți Ungurii de pe pustă, și să-i care cu ele, ca pe o grămadă de gunoaie, în Marea-neagră!

Proprietar și editor: **T. Liviu Albini**.
Pentru redacție, în lipsa dñi *Ioan Russu Șirianu* răspunzător: **George Moldovan**.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Clăitul snopilor.

În «*Foaia Poporului*» din an. tr. am fost tipărit, sub titlul de mai sus, o expunere, care și de astădată va fi binevenită.

Nu este tocmai departe timpul secerișului. Pe alocurea, săcăritele se vor tăia în curând. Și fiindcă economul înțelept trebuie să-și tragă seama de mai înainte, mai ales când vorba este de seceriș, adecă de cea mai însemnată lucrare economică, ne simțim îndemnați a arăta purcederea de urmat la clăitul snopilor. Economii nostri îndatinează a face clăile din câte 20 de snopi, pe alocurea din câte 18, 25 și așa mai departe. Aceste clăi se întocmesc așa, că se așează mai întâiu un snop cu spicele resfrânte în sus, apoi se pun alți 3 snopi cu spicele spre olaltă, formând împreună un fel de cruce culcată. Din cei 4 snopi următori se întocmește crucea a doua, a treia ș. c. l.; în sfârșit se pune un snop cu spicele resfrânte în jos, care să preîntimpine resbaterea apei de ploaie.

Clăile astfel întocmite au scăderea, că facerea lor cere multă deprindere și îngrijire. Din pricina temeliei lor atât de înguste, vântul și vijeliile le răstoarnă cu înlesnire. În scopul de a preîntimpina răsturnarea, nu rămâne decât a îndesa peste olaltă snopii, care și așa stau lungiți pe pământ. Urmarea firească este, că umezeala din pământ se urcă treptat din snop în snop și din spic în spic, cășunând astfel jilăvirea clăii și uneori încolțirea grăunțelor. Chiar și pe timp altcum uscat, snopii mai din jos rămân încățva jilavi. În urma ploilor îndelungate, aceste clăi se jilăvesc, de jos până sus și de sus până jos, una tocmai fiindcă umezeala pământului se urcă prin snopii îndesați cu repejune, alta fiindcă picăturile de ploaie resbat ușor printre snopii culcați. O altă urmare a îndesării snopilor este, că spicele și mai ales buruenile se uscă cu mare anevoie, prin ceea-ce se întârzie căratul și punerea bucatelor la adăpost.

În fața atâtor scăderi păgubitoare, va trebui negreșit să zicem despre clăile îndatinate la noi, că nici pe departe nu întrunesc cerințele dorite. Vom lucra deci înțelepțește urmând pilda economilor din țările apusului luminat, unde snopii se clăiesc cu totul almintrelea. O scurtă descriere ajunge. Un lucrător așază mai întâiu doi snopi în picioare, înclinați încățva spre olaltă și stringând spicele între mâni. Un al doile lucrător așază ceialți 8 snopi, doi și doi față în față și așa încat spicele să se vină strânse spre

olaltă, ear' partea din jos a snopilor la o mică depărtare; al 10-lea și cel din urmă snop se frânge peste mijloc și se așează drept coperiș pe vârful clăii. Pentru de a împedeca chiar și răsturnările prin vijelii ajunge să proptim snopii de câte un par înfipt în pământ și pe urmă să legăm clăile din sus de mijloc prin câte o sucitură de paie, nuele de răchită sau altceva.

Aceste clăi, cunoscute pe alocurea sub numirea de „păpuși”, vrednice sânt de cea mai călduroasă recomandare. Vârful lor ascuțit și mai ales temelia atât de largă le asigură împotriva vântului. Printre snopii și așa puțin și respirați rămân numeroase goluri, care îngăduie aerului și vântului și chiar soarelui intrare liberă.

Aerul încălzit și încățva umedos dintre snopi se înlocuește neconținut prin aerul svântat din afară. Urmarea este o grabnică uscare a spicelor cum și a buruenilor cuprinse în snopi. Apa de ploaie se prelinge cu înlesnire peste snopii înclinați, așa că spicele și chiar paietele mai din lăuntru rămân svântate. Umezeala și așa puțină ce s'ar fi urcând din pământ în sus ar pute strica cel mult paielor, nu și spicelor, care se află departe de pământ. Adăogăm în sfârșit, că aceste clăi se pot întocmi în scurtă vreme și fără multă deprindere.

Înfrurirea castraveților asupra sănătății.

Castraveții (crastaveții) se numără între cele mai sănătoase fructe. Sălata de crastaveți, ce e drept, se mistue cu anevoe și uneori pricinuește stricăciune stomacului (rinzii) și aceasta din cauză, că feliile și așa subțirele se storc prea tare. În adevăr nu castraveții ei înșiși, ci felul gățirei poartă vina mistuirii anevoioase.

Pe seama acelor care pătinesc de friguri împreunate cu fierbințeli și cu deosebire pentru care sânt atinși de „tuberculosă” (boală uscată), nici că se poate mijloc de rēcorire mai minunat decum este mustul proaspēt de castraveți. Acest must are prețioasa însușire de a înlesni mistuirea, resuflarea și asudatul. Pregătirea însași se face așa că se curăță castraveții de coaje și se taie în felii subțirele, care se sară puțin și după $\frac{1}{4}$ de oară se tescuesc, adăogând o mică porție oțet de vin.

Castraveții murați în apă, oțet și c. l. sânt un bun mijloc de a încălzi trupul bătuit de ger.

Pomada de castraveți este privită ca avēnd să înfrumșeteze pielea și să înlătore din obraz pistruii, petele de soare și c. l. Ea se gătește amestecând

răsături de castraveți verzi cu tot atâta untdelemn proaspēt într'un vas de porțelan, care se pune la foc într'un vas mai mare cu apă și se inferbēntă, însă numai până ce apa a început să fearbă. Într'aceea se mestecă bărbătește. Cuprinsul vasului se trece prin o sită de pēr, adăogând o mică porție din răsătura de castraveți și punēnd vasul din nou la foc. Această operație se repetește de 5 ori. Pomada oleioasă și îndeplin albă ce astfel dobândim se va păstra într'un vas de sticlă bine astupat. Înainte de culcare, obrazul se spală mai întâiu cu apă, apoi se freacă cu pomadă puținică, prin mijlocirea unui petec moale de lână.

Stirpirea muștelor în grajduri.

Vacile bătuite de muște dau lapte mai puțin. Căii și îndeosebi căii, care petrec cu vacile în același grajd, îndură chinuri mari, se freacă de păreți, se repezesc înspre iesle, îmblătesc cu picioarele și nu arareori se rănesc. Neastēpērați cum sânt, lucru firesc, măncaarea nu le priește și cu atât mai puțin zăcutul.

Despre cum ar trebui ferite animalele agricole de muște la pășune și afară de grajd preste tot, am vorbit și vom mai vorbi altedăți.

Vom mărgini deci spusese la înșirarea mijloacelor de aplicat contra muștelor în grajduri.

Cel mai sigur mijloc este negreșit „praful (pulberea) de insecte”. Pe seama unui grajd de vre-o 7—8 cai sânt de ajuns 10 decag. praf de insecte, care se presară cât mai deopotrivă. Este însă neapērat să se închidă mai întâiu ușa și ferestrele grajdului și căii, vacile ș. c. l. să se scoată afară. După abia $\frac{1}{4}$ de oară praful se așează și muștele zac amețite cu sutele și miile. Ele însă nu mor, ci petrec în amorțea și după vre-o 12 oare se trezesc. Ar trebui deci strânse cu mătura și aruncate în foc, spre a nu se mai trezi.

Praful de întrebuițat să fie proaspēt; altcum nu ajută, mai ales dacă a stat la aer timp îndelungat.

Foarte potrivit este a se presăra cu praf de insecte animalele bolnave, atât de expuse muștelor. Ele se vor presăra pe când stau culcate.

În lipsa prafului de insecte, care nu este tocmai eftin, nu rămâne decât să ținem grajdul în curățenie desevirșită. Dintre celelalte mijloace amintim ținerea grajdului în întunec și premenirea aerului cu îmbeșugare. Spre acest scop, ferestrele se vor înzestra cu perdele, din pânză foarte rară de sac.

Un al treilea mijloc este să lipim păreții cu multă hârtie, care se va unge cu clei încălzit de pasēri, amestecat cu sirup dulce. La 1 chilog. de clei se ia $\frac{1}{4}$ chilog. de sirup.

Săpați napii de nutreț adeseori!

Deodată cu trifoiul au început să se împământenească la noi napii (sfeclele) de nutreț, atât de spornici și priincioși economiei de vite.

Am auzit pe mulți din țeranii nostri jeluindu-se, că napii prășiți cu destulă trudă și spese ar fi rămas mici și nu arareori foarte mici. Înșine am avut prilej să ne încredințăm, că așa este.

Micimea napilor trebuie căutată mai ales în faptul, că țeranii nostri nici vorbă să țină pământul dintre napi, după-cum s'ar' cuveni, în deplină curățenie. De când cu sēmēnatul, ei mărginesc cultura mai departe la 2 săpături, întocmai ca la cucuruz, pe lângă că răresc plantele îndesuite. În deosebire însă de cucuruz, fasole și alte câteva legumi, care se împacă cu 2 săpături numai, napii nu ajung mărimea cuvenită decât ținând pământul întotdeauna scormonit și întotdeauna liber de burueni. Napii ar trebui deci săpați în 3 rînduri cel puțin și, cerend trebuință, în 4 rînduri. A scormoni pământul dintre napi și a stîrpi buruenile earăși și earăși, — eată cea dintăiu și mai neapărată cerință, dacă este să isbutească napii îndeplin.

Cu prilejul săpatului, vom purta grije, nu cumva să vătămăm napii cu sapa, mai ales după ce s'au îngroșat. Drept aceea, buruenile din nemijlocita apropiere se vor smulge cu mână. De asemenea se vor smulge napii, care ar fi rămas prea aproape când cu săpatul dintăiu și îndeosebi care ar fi stând nemijlocit lângă olaltă.

La săpatul din urmă, napii se vor îmbloji cu țerēna strînsă dimprejur. Cu chipul acesta se întimpină creșterea la soare și cu ea inverzirea părții deasupra a căpăținilor, se înădușesc buruenile și se regulează scurgerea apei de ploaie.

Vaselina și întrebuințarea ei.

Numirea de „vaselină“ se dă unei unsori (unsuri, grăsimi), care se scoate pe cale măestrită din petrolu. Ea este cea mai curată între toate unsoarele cunoscute până astăzi, are virtușimea untului moale și nu râncezește nici când. Coloarea (fața) seamănă cu a mierei proaspete. Vaselina nu are gust nici miros nici nu este supusă la schimbări. Expusă fiind unei călduri de 46° R., ea se topește.

Vaselina se aplică în medicină și farmacie (apotică) în loc de sēu, oleiu, glicerină și alte asemenea unsori, de care se deosebește prin aceea, că nu întărită pielea rănită cătuși mai puțin nici nu ustură. Vaselina este mai pre sus de toate celelalte alifii, mai ales când avem de a face cu rane mai ușoare, degerături, bube, rosături de picioare și alte boale de piele. Mănile aspre sau crepate se

înmoaie și se tămăduesc ușor prin ungera cu vaselină. Fiindcă nu are miros, nu râncezește, nici nu se învîrtoașe, ea se aplică bucuros la ungerea capului și a părului din barbă. Mulți privesc vaselina ca avēnd să ajute creșterea părului.

Ouēle ferte și laptele acru strică puilor de galițe.

Mulți economi au datina, că dau puilor de curēnd eșiți ouē ferte, tocate (tăiete) mērunt. Hotărit însă, că puii le mistue foarte cu anevoe și adese rămân cu totul nemistuite. Îndopați fiind numai sau aproape numai cu ouē ferte, pățaniile dovedesc, micii pui se bolnăvesc de gălbinare și adese pier cu grămada. Prin îmbolnăvirea ficatului (maifului), fierea (fiara) se îngroașe și în loc de a se scurge în mațe, ea se revarsă în sânge, pricinuind îngălbînirea ochilor, creștelor și altor părți golașe. Aceeași se întēmplă, dacă puii se îndoapă cu lapte acru (zară) sau și cu caș.

Ouēle și laptele sînt nutrețuri foarte bune pe seama puilor, numai cāt ouēle ar trebui să se dea așa în stare crudă sau în amestec cu lapte ca beutură.

Contra otrăvirii prin bureți.

În alegerea bureților de mîncat trebuie să fim cu deosebită îngrijire, nu cumva să ne otrăvim. Drept lămuriri în treacēt pot servi expunerile ce urmează:

1. Nu întrebuința nici când bureți vermēnoși și îmbētrăniți și te cam ferește de bureți lăptoși.

2. Bureții otrăvicioși (veninoși) au un miros neplăcut, mai ales în urma frecărei între degete.

3. Ei se învinețesc în curēnd pe unde 'i-am fi frânt sau tăiat cu cuțitul; sînt de altcum și bureți otrăvicioși, care nu se învinețesc.

4. Prin dumicarea între dinți, să înțelege fără să inghițim cătuși mai puțin, bureții otrăvicioși produc asupra limbii un gust usturos sau înțepător.

Cojile de ouē ca nutreț.

Econoamele noastre au datina, că aruncă cojile (găocile) de ouē pe gunoiu sau aiurea. Se știe însă, că aceste coji sînt alcătuite în cea mai mare parte din fosfor și var, două materii, care sînt neapărate la creșterea oaselor. Cojile de ouē ar trebui deci pisate mērunt și date în amestec cu unul sau altul dintre nutrețuri, la purcei, mânzi și viței, grăbind astfel dezvoltarea oaselor și prin urmare a trupului întreg. Galițele produc ouē mai de timpuriu și mai multe, înzestrate fiind adeseori cu pisătură de coji de ouē.

Stirpirea cloțanilor.

La stirpirea cloțanilor vedem aplicându-se mijloace și otrăvuri fel și fel. Un mijloc sigur este să pregătim o turtă din „ceapă de mare“ și făină de grâu, în amestec cu puțin gălbînș, lapte, zăhar pisat și unsoare (grăsimi). Ceapa se rade mērunt asemenea hreanului și se amestecă cu 1/2 litră de făină și materiile amintite, formând un fel de turtă, care se coace și se aplică în bucăți. Asemenea cepe se capētă în farmaciile (apoticile) mai mari. Turta se frânge sau se taie în bucăți, care se așează pe unde umblă cloțanii. Mîncând din turtă, cloțanii rămân ologiți, așa că nu se mai pot adăpostii în gaurile lor. Se pot deci ucide cu înlesnire. Otrăvicioasă este ceapa de mare numai pentru cloțani și șoareci, nu și pentru găini, câni sau alte animale. Pielea mînilor ustură și se înroșește prin venirea în atingere cu mustul cepei de mare. La pregătirea turtei deci se vor întrebuința mînuși.

Mijloc de a păstra cărnurile preste vară.

În cutare ținut din Francia, țeranii folosesc vase mari de lut, cuprinzēnd lapte acru (zară) smântănit, în care se așează cărnurile proaspete. O lespede curată de peatră virtoasă servește pentru a ținea carnea cufundată în lapte. Decât lapte acru mai bine este să se umple vasul cu lapte smântănit în ajunul de a se înăcri.

Cărnurile astfel așezate se țin mai bine de o săptămână, fără să peardă ceva din gustul lor. Cu prilejul întrebuințării ajunge să se spele în 2—3 ape curate. Laptele folosit servește ca nutreț pentru rîmători (porci).

Material bun de împachetat poamele.

Nici că se poate material mai curat, mai bun și mai eftin la împachetarea poamelor decum este așa numita lână de lemn. Prin aceea, că stau timp mai lung împachetate în fēn, paie sau mușchiu, poamele capētă un gust neplăcut, se murdăresc și se pētează. Din contră, ori cāt ar fi stând împachetate strîns printre lână de lemn, ele rămân svēntate și nu se murdăresc nici nu perd din gustul lor.

Scutirea de umezeală a vaselor de lemn.

Pentru de a scuti de umezeală cum și de mucegăire ciuberele (ciubarele), donițele, hârdaele, fedeleșele, butoalele și celelalte vase de lemn, n'avem decāt să le fēștim cu o tenciueală, care se pregătește topind împreună 8 părți de „colofon“ și 1 parte oleiu fert de in. Tenciueala trebuie aplicată în stare caldă și numai pe când vasele sînt uscate îndeplin.

Nimicirea pēduchilor de frunzā.

Un mijloc sigur și foarte eftin pentru a scăpa de acești vrășmași altoii, trandafirii și alte asemenea plante este pelinul de pe câmp, care se va opări cu apă ferbinte. După-ce au stat împreună timp mai îndelungat, apa se scurge într'un vas mărișor, în care se cufundă mlădițele împēduchiate seara pe rēcoare. În dimineața următoare, mlădițele lecuite se vor stropi cu apă.

Contra ruginiei.

Profesorul Calvert a dovedit prin numeroase cercări, că sculele de fer și de oțel pot fi scutite de rugină cu anii, dacă s'au fost înmuiat în apă, în care s'a disolvat (topit) cât mai multă sare de „potaș“ sau de „sodă“. După svēntare pot fi ținute cu anii fără să ruginească cătuși de puțin.

Domolirea cailor când cu potcovitul.

Nu arareori întilnim cai care, voind a-i potcovi, se svircolesc din seamă afară și tremură ca varga sau mușcă, lovesc cu picioarele și c. l. Spre a-i face se stee ca mieii, un ziar germân recomandă următorul mijloc: Ungem mânilor și o cărpă (năframă) mică cu „oleiu de petrinjel“ și ținem cărpă aproape de nasul calului. Oleiul de petrinjel se cumpără din farmacie (apotică).

Contra negeilor.

În scopul de a stirpi negeii, mai ales de pe mâni, un doctor, cu numele Vidal, recomandă „săpun negru“, care se unge gros pe un petec de flanelă și se ține legat pe locul cu pricina. După câteva zile, negeii se înmoaie și se desfac așa că se pot înlătura.

Păstrarea îndelungată a cireșelor.

În sticle de vin, bine astupate și pecetluite și apoi îngropate în pământ, cireșele se țin până toamna într'un târziu. O cerință neapărată este să fie virtoase și svintate îndeplin. Codițele nu se smulg, ci se taie cu foarfecile.

Mijloc de a păstra sloi de ghiață.

Păstrarea în cățățimi mici se face astfel:

Punem ghiața într'un blidișel (farfurie) adēnc, care se acopere cu alt blidișel, punēndu-se astfel între perini (perne) moi. Cu cât va fi mai bine înăbușită sub perini, cu atât ghiața se păstrează mai îndelungat.

Învitare,

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“ va ține *Duminică în 1 Iulie n. a. c.* în comuna **Orlat** o întrunire agricolă.

Începutul la 10 ore a. m.

La această întrunire se vor discuta diferite chestiuni de pe terenul economic.

Ne permitem a invita cu frățească dragoste la această întrunire pe toți membrii și spriginitorii reuniunii noastre.

Sibiu, 23 Iunie n. 1894.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

Pentru proprietarii de vii.*)

— Un înșelător ordinar. —

Din însărcinarea înaltului minister reg. ung. de agricultură cu data de 6 Maiu a. c. nr. 7829, dăm publicității următoarele:

Din Giula s'a răspândit în public un anunț cu subscriere „Grünbaum Mihály a Filoxera és Peronospora irtó szer feltalálója“ („Mihail Grünbaum, descoperitorul mijlocului de extirpare a filoxerei și a peronosporei“), în care aduce la cunoștința cultivătorilor de vii, că a descoperit un astfel de mijloc, care oprește lățirea filoxerei și a peronosporei viticole. Afirmă mai departe, că are concesiunea ministrului de agricultură pentru vânzare și totodată ministrul a aflat mijlocul amintit de bun și folositor.

Pe baza informațiilor primite de-adreptul dela ministrul de agricultură și din însărcinarea acestuia se aduce la cunoștință, că amintitul minister nu a dat lui Mihail Grünbaum cu privire la acel mijloc concesiunea prescrișă, ceea-ce nici nu o poate face, căci nu este competent a da concesiuni, afară de aceea secțiunea specialiștilor din resortul ministerial n'a aflat acel mijloc de potrivit pentru a împedeca răspândirea filoxerei și a peronosporei.

Ministrul de agricultură face deci atenție pe proprietarii de vii, să se ferească în interesul propriu de astfel de seducători, care prin anunțuri umflate și mincinoase se nisuesc a trage pe sfoară pe cei ușor crezători și în paguba acestora vor să ajungă la avere.

Sibiu, 23 Maiu n. 1894.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“.

Știri economice.

Clubul bolnavilor de stomac. Pe lângă atâtea cluburi (însoțiri) ciudate, între care cel al fumătorilor cu pipa (luleaua), eată că s'a înființat un nou club, ai cărui membri trebuie să fie oameni, care pătinesc de stomac (rtznă). Ori-cine voește să facă parte din acest club, trebuie să presente un atestat despre că e bolnav de stomac.

Scopul însoțirii este de a vindeca pe membrii sei de acestea boale prin un traiu potrivit, însă acei care să fac mai bine îndată sunt degradați și ajung din membri ordinari un fel de membri extraordinari și cei care se însănetosează îndeplin se șterg din lista membrilor.

Taxele lunare, pe care le plătesc membrii, se statoresc după greutatea boalii, însă așa că cei ușor bolnavi plătesc mai mult, ear' cei greu bolnavi foarte puțin.

*) În interesul proprietarilor de vii, celelalte ziare române din patrie sunt rugate să publice în coloanele lor acest comunicat.

Potcoave de hârtie. Din hârtie tescuită s'au făcut și se fac și acum coperișe de casă, tălpi de încălțăminte, roate pentru tren și alte scule fel și fel. În timpul din urmă, un German cu numele I. Goldberg din Berlin, a isbutit să facă din hârtie tescuită potcoave. Se crede, că aceste potcoave vor fi din seamă afară trainice, pe lângă că sunt foarte ușoare și eftine. Nu e temere, că umezeală le va pricinul stricăciune. Prin întrebuițare, talpa acestor potcoave devine aspră, pe când talpa potcoavelor de fer și de oțel se netezește și devine astfel lunecoasă. Și ce este mai însemnat: potcoavele de hârtie se pot alipl de copitele cailor, întimpinându-se astfel baterea cu cuie și urmările sale.

Venitele liniei ferate Avrig — Făgăraș. După o dare de seamă ce s'a prezentat deunăzi în adunarea generală a societății pe acții a liniei vicinale amintite, venitul acestei linii a fost de 57.363 fl., ear' spesele de 31.392 fl. Prisosul întreg atinse suma de 28.721 fl., din care 1400 fl. se vor folosi pentru solvirea a 14 obligații de prioritate. Cupoanele acțiilor de prioritate se vor computa, în loc de 5 fl., cu numai 1 fl. 80 cr. Darea de seamă a fost luată spre știință și funcționarilor s'a dat absolutoriul cuvenit.

Losurile „Jó-sziv“. La tragerea din 10 Iunie n. a. c. au câștigat și anume; **10.000** fl. s. 3229 nr. 74; câte **1000** fl. câștigă: s. 1942 nr. 79, s. 2916 nr. 91; câte **500** fl.: s. 5013 nr. 4, s. 6597 nr. 19; câte **100** fl. câștigă: s. 991 nr. 41, s. 4116 nr. 30, s. 5823 nr. 27, s. 6478 nr. 58, s. 6558 nr. 50; câte **25** fl. câștigă: s. 1629 nr. 82, s. 1665 nr. 7, s. 2584 nr. 89, s. 2877 nr. 3, s. 3049 nr. 8, s. 3594 nr. 49, s. 5995 nr. 72, s. 6097 nr. 81, s. 6374 nr. 66 și s. 7422 nr. 26; câte **10** fl.: s. 576 nr. 77, s. 1148 nr. 33, s. 1926 nr. 91, s. 2559 nr. 77, s. 3774 nr. 72, s. 4794 nr. 85, s. 4847 nr. 84, s. 5974 nr. 81, s. 6586 nr. 34 și s. 7201 nr. 31. Alte 500 losuri au câștigat câte **2** fl.

Răspândirea fuxiilor. Aceste flori mândre și atât de răspândite în zilele noastre s'au introdus abia cu 65 de ani mainainte. Grădinarul englez John See a văzut în fereastra unei neveste de marină o floare, care i-a atras luarea aminte. El a cumpărat floarea cu nimica toată și prăsit din ea 300 de fuxii tinere, pe care le-a vândut cu câte 12 fl., câștigând astfel 3000 fl. Această sumă ajunge pentru de a cumpăra astăzi 20.000 fuxii cel puțin.

Ochiul pisicilor ca orologiu. În lipsa de orologiu, Chinezii atât de iscușiți se ajută așa, că privesc în ochiul pisicii cu luare aminte. Pupila (lumea ochiului) pisicii se miște treptat până la ameazi și când soarele și-a ajuns culmea, ea capătă forma unei dungi subțirele și drepte. După ameazi se lărgeste earăși, firește treptat. În satele chinezești se găsec destui țărani, care hotăresc timpul privind în ochii pisicilor.

Pădure de vânzare. Din mână liberă, fără sau cu tărēm cu tot, se vinde o pădure de fag, din seamă afară frumoasă. Pădurea este de 688 jugere cat. și vre-o 10 chilom. departe de stația căii ferate.

Deslușiri mai deaproape se dau prin Redacția ziarului „Foaia Poporului“.

Condițiile de primire în școala agricolă centrală dela Herestrău lângă București. Scopul acestei școli este de a pregăti profesorii școlilor practice agricole, personalul moșiilor-model ale statului român, buni dirigători pentru moșiile private cum și personalul trebuitor serviciilor ministerului de agricultură, industrie și comerț.

Elevii sunt interni, stipendiști (bursieri) ai statului, județelor sau comunelor cum și solvenți.

Cursul ține 4 ani, din care 18 luni de practică la una din moșiile-model amintite.

Spre a fi primit în școală, candidatul trebuie: a) să aibă vârsta de cel puțin 16 ani impliniți, b) să fi absolvat cel puțin 4 clase gimnasiale sau reale, c) să treacă examenul de primire și d) să fie sănătos și puternic. Maturisanții sunt scutiți de examenul de primire, dacă sunt locuri vacante.

Cererea de înscriere se va adresa de-a dreptul direcțiunii școlii centrale agricole în București, cel mult până la 15 August v., Ea va fi scrisă de părintele s'au tutorul candidatului, ear' dacă este majoran, de el însuși, și va fi însoțită de atestatul de botez, atestatul de bubat și de testimoniile școlare. Prin cerere se va arăta anume, dacă tinărul candidează la stipendiu (bursă) sau la locuri de solvenți. Taxa este de 500 lei la an. Candidatul va mai prezenta direcțiunii și o declarație, scrisă și legalizată de oficiul administrativ, prin care părinții sau tutorul se îndatorește a despăgubi pe stat de sumele cheltuite pe timpul cât stipendistul a stat în școală, de cumva elevul ar părăsi școala înainte de isprăvirea cursurilor, fără cause temeinice.

Examenul de primire sau concursul pentru stipendii se va ține la 16 August v. în localul școlii. Materiile de examinat sunt: aritmetica, geometria, fizica, chimia, botanica, geografia și istoria, atât cât se predă în 4 clase gimnasiale sau reale.

Cei primiți vor aduce cu sine îmbrăcăminte neapărată pentru început, anume: un rînd de haine, 3 cămăși, 3 păr. ismene, 3 păr. ciorapi, 6 năfrâmi, 2 prosoape și 1 păr. încălțăminte.

Sunt vacante 16 stipendii pentru anul școlar următor.

După cât știm noi, în școala amintită se primesc și tineri din Ardeal, Ungaria și alte țări locuite de Români.

Vârsta broaștelor cu țest. La anul 1824 Americanul Warrington a prins o broască, în a cărei țest a săpat anul prinderii și literele J. W. Această broască a fost găsită la anul 1885, când a murit într'o pivniță, mîncînd din otrava pusă pentru șoareci. Deși trăise peste 62 de ani, broasca nu era dezvoltată îndeplin. Se presupune deci, că broaștele cu țest ar fi viețuind peste 100 de ani.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 144. În „Foaia Poporului” din an. tr. nrii. 2, 5 și 6 s'au fost publicat statutele însoțirilor de înmormîntare. Oamenii din comuna noastră ar fi aplecați să înființeze aici o asemenea însoțire și m'au rugat să întreprind cele de lipsă. Până a nu începe, aș dori să fiu lămurit asupra întrebărilor ce urmează:

Este neapărat să facă parte din însoțire 300 membri? Cei morți trebuie înlocuiți îndată? Noii membri solvesc câte 1 fl.? Dacă în comună nu se află 300 m., pot lua parte

din comunele învecinate? Se află la „Institutul Tipografic” cărțile pentru membri?

În care comună s'au înființat însoțiri de felul arătat și dela cine aș putea căpăta statute românești și traduse ungurește?

Cum ar trebui să se porceadă la început pentru ducerea lucrului în deplinire?

Cu o taxă mai mică câți membri trebuie să fie și cat de mare e ajutorul dintăiu?

D. Mandea,
învățător.

Răspuns. La rugarea noastră, dnul A. A. Nicoară, secretarul reuniunii de înmormîntare din Deva, a scris următorul răspuns: Sunt de lipsă cel puțin 300 membri. Dacă nu s'ar afla atîția într'o singură comună, atunci se pot însoți 2—3 comune învecinate. Încasarea o îndeplinește un portărel (servitor) cinstit pe plată bună, care primește de fie-care cas de moarte când are să încasseze 4—6 fl. Statute se capătă la subscrișul, care am înființat între Români cea dintăiu reuniune de înmormîntare. Aceste statute sunt făcute în limba română și maghiară.

Purcederea când cu înființarea este: Se introduc într'o listă cel puțin 300 membri, bărbați și femei, toți sănătoși, în vîrsta de 18—60 ani. Membrii induși iscălesc declarația formulată de cuprinsul, că intră ca membri ai reuniunii de înființat și că cunosc și votează statutele alăturate. Pe temeiul acestei declarații se convoacă adunarea generală și se face constituirea ad hoc prin alegerea biuroului, apoi se votează statutele și se ia despre cele întemplate protocol. Statutele se trimit în 3 exemplare, ear' traducerea ungurească, autenticată în regulă, în 1 exemplar.

Rugarea se adresează spre aprobare ministerului ung. de interne prin mijlocirea oficiului pretorial.

Lămuriri mai deaproape în privirea taxelor, membrilor și c. l. se află în statute.

August A. Nicoară.

Întrebarea 145. Unei neveste tinere dintr'o familie de frunte de aici, i-a crescut în obraz două măciulii de păr gros și nu știe cu ce să-l stirpească. Vă rog deci să-mi împărtășiți, este oare un mijloc de stirpire și care este?

B. V. cantor.

Răspuns. Cel mai vestit leac de a stirpi părul este ungerea cu așa numitul „dilatoriu german” care, așa credem, se capătă în farmaciile (apotecile) mai mari.

Întrebarea 146. Vă rog să binevoiți a-mi răspunde în prețuita și scumpa „Foaia Poporului”, dela cine aș pute cumpăra un șurub de ridicat peatra cea mare deasupra morii, și cu ce preț?

De unde aș pute cumpăra un acaftist bogat cu litere latine și cu ce preț?

G. Petrican, econom.

Răspuns. Adresează-te la Carol F. Fickeli, neguțător de fererie, aici, care îmbie asemenea șuruburi (șaitauē) în preț de 17.50 fl., 20.40, fl. 23.40 fl. și 33.20 fl. pentru poveri de 15, 20, 25 și 50 măji metriche (1 maje m. = 100 chilog).

În ce privește acaftistul bogat, adresează-te la librăria archidieceșană sau și la librăria W. Krafft în Sibiu.

Întrebarea 147. Vă rog să-mi răspundeți în „Foaia Poporului”, de unde aș putea cumpăra o căldare de fert rachiu, în mărime de vre-o 220 litre, după sistemul cel mai nou, cu toate cele de lipsă, adică cu șerpe, cep și c. l.? Nu cumva se află în Sibiu și cu ce preț?

De unde mi-aș putea cumpăra ouă de găină, soiul „Houdan”, și cu ce preț? Sunt aceste găini aievea mari și bune?

Fornadia. P. Câmpean, paroch.

Răspuns. Cu deplină încredere te poți adresa la: *Gebrüder Fabritius* sau Carol F. *Wachsmann*, fabricanți de căldărare și mașini, în Sibiu. Dinșii îți vor împărtăși înșiși prețurile, care atîrnă dela mărime, construcție și felul părților cerute. Spune-le deci apriat condițiile, ce ai dori să întrunească căldarea.

În privirea ouălor de „Houdan”, cetește răspunsul la întrebarea 113 din „Foaia Poporului” a. c. Găinile de acest soi ouă de timpuriu, se îngrășe ușor și cocoșii ajung mărimea de 4—4½ chilog.

Întrebarea 148. Un țeran sêrac și harnic de aici are de gând să facă negoț cu melci, însă nu este cine să-i dea povețele trebuitoare întru de a păstra și hrăni melcii strînși cum s'ar cuveni. Eată ce m'a îndemnat să Vă rog a da răspuns în prețuita „Foaia Poporului” la întrebările ce urmează. Unde și cum ar trebui adăpostiți și păstrați melcii? La ce îngrijiri trebuie supuși și ce hrană când să li-se dea?

I. M., notar comunal.

Răspuns. Drept adăpost poate servi un coș efin de forma răsadniții. Coșul se va așeza în cutare unghiu nu tocmai umbros al grădinii, bătînd mai întăiu 4 lăstari scurți, care se împrejmuie cu tot atîția părăți de lați sau și de scânduri. Fundul coșului este pămîntul însuși. Părății și îndeosebi copere-mîntul se pot face și din nuele de gard, împletite firește așa ca melcii să nu aibă pe unde eși. Melcii se string pe rînd și se așează în coș, unde li-se dă cât mai adese-ori foi de varză (curechiu), de viță de viie și de lăptucă (sălată, șelată), burueni, trifoiu, castraveți și îndeosebi morcovi. În coș are să domnească curățenie. Cotoarele verdețurilor rêmase se înlătură de repețite ori. Când și când se pune în coș nêsip proaspăt și uscat. Pe când plouă, coșul trebuie acoperit, umezeala prea multă fiind neprîncioasă melcilor. Când timpul începe a se răci, melcii se închid în căsuliile lor. Ei se vînd toamna și mai ales în cursul ernii.

Întrebarea 149. Varza (curechiul) pătimește aici, în aproape fiecare an, de boala numită „gușare”. După explicarea unor economi de aici, până a nu se învîli, se formează în pămînt pe rădăcini o gogoasă, în forma celor ce se fac pe frunzele de stejar. Urmarea e, că varza nu face căpătîină, foile crescînd resfirate. Într'aceea gogoasă se mărește și capătă înfățișarea unei guși. De aci numirea. Binevoiți a răspunde în „Foaia Poporului”, dacă și în ce chip s'ar putea întimpina boala amintită?

C. Dima, învățător.

Răspuns. Descrierea fiind așa scurtă și întemeiată pe spusele unor țerani, care n'au cercetat semnele boalii mai de aproape, nu putem ști hotărît, de ce este vorba. Credem însă, că boala, de care faci amintire, începe prin îngroșarea rădăcinilor principale. Dela o vreme se îngroășe și rădăcinile mai subțiri, căpătînd un fel de guși nodoroase, adese foarte mari. Une-ori boala se ivește chiar și la răsadul de curînd sădit. Singurul mijloc de a întimpina această boală primejdioasă este să nu se cultive în același pămînt varză mai mulți ani după olaltă. Într'aceea ar trebui prăsit țeler, cartofi sau altceva.

CĂRȚI.

La librăria „Institutului Tipografic” din Sibiu se află următoarele cărți:

„Memorial”, Archiep. și Metropolitanul Andreiu baron de Șaguna, de Nicolae Popea	fl. 1.30
„Bate la ușă”, de Carmen Sylva	1.10
„Domenich Pablo”, de Carmen Sylva	—28
„Povestile Bănătului”, de Căntana	—30
„Trăvnițe”, 100 piese Slovácești. Volum. I și II. à 1 fl. 50 cr.	3.—
„Izvoade”, de Demetrescu	4.40
„Homo-Sum”, roman de Ebers	1.—
„Literatura popor. română”, de Gaster	2.75
„Studii Critice”, de Ghera. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	4.40
„Să auzim, toaste	—25
„Memorii din timpul războiului”, de Georgescu	—88
„365 Anecdote și glume”, de Gheja	—0
„Poesii”, de Nicolae Iargă	1.10
„Lascar Viorescu”, o icoană a Moldovei din 1851, de Kotzebue	2.20
„Din Moldova”, schițe de Kotzebue	1.10
„Floarea din Firenze”, de Livescu	—55
„Cerșitorul”, dramă în 2 acte de Livescu	—55
„Poesii”, de Macedonski	2.20
„Elemente ungurești în limba română”, de Mândrescu	1.50
„Doina”, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Mândrescu	—28
„Critice” 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I. și II. à 2 fl. 20 cr.	4.40
„Introducere la psihofizică”, de Mihailescu	1.90
„Poesii”, de Veronica Micle	1.65
„Higiena română”, de Dr. Leo Murășianu	1.—
„Capii de pe natură”, de Negruzzi	1.65
„Poesii”, de Negruzzi	1.10
„Teatru”, de Negruzzi. 3 Vol.	8.25
„Pui de lei”, de Nenițescu	1.10
„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou”, de Dr. Iuliu Olariu	2.50
„Scrierile părinților apostolești”, de Dr. Iuliu Olariu	—75
„Ode”, „Epode”, „Carmen Saeculare”, de Ollanescu	3.30
„Merinde dela școală”, de Popa	—60
„Despre influența impregurării”, de Panaite Zosin	—55
„Trandafiri și vioarele”, de Pop-Reteganul	—60
„Starostele”, de Pop Reteganul	—25
„Povestiri”, alese și întocmite de Petra Petrescu	—75
„Istoria Românilor sub Mihai-Vodă-Viteazul”, de Nicolau Bălcescu	2.20

Tîrgurile din săptămîna viitoare după cîl. vechiu.

Luni, 20 Iunie: Blaj, Gelău, Harasztkerek, Cason, Nușfalău, Iernut, Ieciu, Lugoj.

Marti, 21 Iunie: Olafalău, Corond, Șoroștin

Joi, 23 Iunie: Cernatonul-de-jos, Bateș, Ibașfalău, Drag.

Vineri, 24 Iunie: Arpașul-de-jos, Jac, Lăpușul-unguresc, Iia-Murășului, Ormeniș. Sajo-Udvarhely, Tășnad.

Sămbătă, 25 Iunie: Gergio-Ditro, Craifalău, Sămbătfalău, Sitaș-Cristur.

Călin্দarul săptămîni.

Zilele	Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou	Soarele
	Dum. Rosaliilor.		res. ap.
Dum.	19 Ap. Iuda frat. Dlui	1 Iul. Teodor	3 49 8 18
Luni	20 S. Muc. Metodie	2 Cerc. Mar.	3 49 8 18
Marti	21 Muc. Iulian	3 Cornelia	3 50 8 17
Merc.	22 Muc. Evsevie Epc.	4 Udalrich	3 51 8 17
Joi	23 Mucenița Agripina	5 Domițiu	3 51 8 17
Vineri	24 (+) Născ. S. Ioan B.	6 Isaija Pror.	3 52 8 16
Sămb.	25 Mucenița Fevronia	7 Vilibald.	3 53 8 16

„VICTORIA”,
 INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.
Sediul: ARAD, casa proprie, str. principală nr. 2.
 Întemeiată la 1887.
Capital de acții fl. 300.000; Fond de rezervă fl. 70.000.
 Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la terminul de abdicere.
 Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.
 După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.
 Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comădei.
 Direcțiunea institutului.

[1418] 3—27

IX.

2 medalii de aur
și
13 de argint.

9 diplome
de onoare și
aprețiere.

Praful Korneuburg [482] 14—45

al lui KWIZDA pentru nutreirea vitelor
 cai, vite cornute și oi.
 Prețul unei cutii 70 cr., 1/2 cutie 35 cr.

De 40 de ani folosit în cele mai multe grajduri, la lipsa de apetit, mistuirea rea, la ameliorarea lăptelui și la augmentarea cantității lăptelui la vaci.

Să se observe bine
marca și să se
ceară expres:
Praful Korneuburg
al lui Kwizda
pentru nutreirea
vitelor.

Depositul principal:
Franz Joh. Kwizda,
 liferant ces. și reg. austro-ungar
 și reg. român.
**Farmacia cercuală
 Korneuburg I. Viena.**

Veritabil se poate
căpeta în toate
farmaciile
și drogueriile din
Austro-Ungaria.

Hugo Lüdecke,
 giuvaergiu,
Sibiu, Piața-mare
 înființată dela anul 1850

recomandă depositul seu de
 utensilii bisericesti după ritual
 adevărat gr.-or. din metalul cel mai
 fin suflat cu argint și aur.

Prețuri-curente ilustrate gratuit.

Deposit bogat de giuvaeruri,
 mărfuri de aur și argint.
 Executare solidă a tuturor co-
 mandelor aparținând acestei specia-
 lități. [1212] 3—6

Institut de credit fonciar în Sibiu

(BODEN-KREDIT-ANSTALT IN HERMANNSTADT).

Sporer-Gasse Nr. 2.

Toate afacerile de bancă și de cambii, precum și intermediari în comisiuni se fac aici cu cele mai favorabile condițiuni în

Cassa de schimb a institutului.

Primirea de alocări de bani cu interese.

Vindere și cumpărare de efecte, cu deosebire bilete hipotecare și alte hârtii de depuneri, apoi sorte de bani din țeară și străinătate (note monede).

Avansuri pe efecte, precum și pe conto-corrent.

Escompturi de cambii, efecte și cupoane.

Mandate și afaceri de incasso.

Dispozițiunile mai detaliate se pot vedea în localul institutului.

Despre toate cestiunile, care tae în afaceri de bancă se dau *informațiuni gratis*.

Privitorii la cruțarea speselor la trimiterea de bani, la cerere se trimit din partea institutului *cecuri postale*.

Formulare pentru petițiunile de împrumuturi pe ipotecă precum și îndrumările necesare se dau din partea institutului.

Informațiuni mai de aproape în materie de instituturi dau și domni:

Paul Theil, avocat în Sibiu.

Dr. Carl Oberth, avocat în Mediaș.

Albert Gross, avocat în Elisabetopole.

Dr. Nicolae Motocu, avocat în Făgăraș.

Dr. Gustav Krasser, avocat în Sas-Sebeș.

Dr. Bela Gal, avocat în Alba-Iulia.

[819] 8-8

Institut de credit fonciar în Sibiu.

(Boden-Kredit-Anstalt in Hermannstadt).

Hârtie de scrisori
cu inscripția

„Totul pentru Națiune!“

lozincă sublimă a Fetelor Române
efectuează Librăria „Institutului
Tipografic“ în ori-ce mărime de
hârtie, cu diferite arabescuri, în cutii
sau fără cutii.

La „Institutul Tipografic“
în Sibiu se află de vânzare:

PORTRETUL

dlui Dr. Vasile Lucaciu.

Un tablou în mărime de 38×28 cm.

Prețul 50 cr.

În editura „Institutului tipografic“
a apărut și se află de vânzare

Prăsirea pomilor

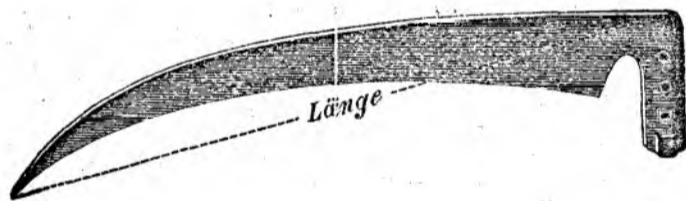
de

D. COMSA,

membru în comitetul central al „Reu-
niunii române agricole“.

Prețul unui exemplar 12 cr.

CAROL F. JICKELI,
Sibiu, Piața-mică.

[1225] 5-

Coase de fer turnat Tiegel.

Garanție despre calitate excelentă.

C. F. J. Semm C. F. J.

Lungimea	75	80	85	90 cm.
1 bucată	—80	—80	1.—	1.—

Ori-ce coasă vândută de mine sub garanție, care nu corespunde, o primesc înapoi, respective o schimb, chiar și atunci, când a fost ascuțită și întrebuințată.

În un pachet de postă încap 6-8 coase.

Fixator universal Badertscher

pentru a fixa coasa de codăriște. 1 bucată 95 cr.

Instrumente de bătut coasa de oțel turnat.

1 garnitură cu ciocan de 0.25 chlgr. . . . . fl. —.93.

1 . . . . . 0.30 . . . . . —.98.

1 ciocan de oțel turnat 0.25 chlgr. —.45, 0.30 chlgr. 1 bucată 50 cr.

Gresii: Peatră roșie naturală —.08, din peatră naturală neagră —.12, peatră de Bavaria —.25, peatră de Bergamo cu semnul [C.F.J.] —.40.

Codăriști pentru coase de cosit bucate sistem Iuliu Teutsch

1 bucată —.45.

Agentură și mare deposit de mașini agricole

Clayton și Shuttleworth.

Deposit bine sortat de mărfuri de fer și de metal, instrumente pentru ori-ce scule de casă și de bucătărie.

Deposit pentru traverse, șine de fer întrebuințate și ciment.